

HRVATSKI VOJNIK

Broj 145/146. Godina IV. 20. srpnja 2007. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR

General pukovnik SLAVKO BARIĆ,
zamjenik načelnika GS OSRH

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

Memorijalni centar - projekt svih bivših i sadašnjih pripadnika OS-a

Mod UK

YPRES

Spomen na žrtve *Velikoga rata*

Prošloga tjedna (12.-15. srpnja) u belgijskom Ypresu obilježena je 90. obljetnica bitke kod Passchendaelea, jednog od najkrvavijih sukoba I. svjetskog rata. Vjeruje se da je tada pогinulo 325 000 savezničkih i 260 000 njemačkih vojnika. Kako bi iskazali počast žrtvama, u Belgiju su došli britanska kraljica i njezin suprug vojvoda od Edinburgha, a pridružio im se i belgijski kraljevski par. U sklopu obljetnice organizirane su i tribine, obilasci, rekonstrukcije, muzejske izložbe i vjerske manifestacije. Britanski ministar obrane Des Browne je istaknuo kako je Passchendaele ujedinio karakteristike bitaka *Velikoga rata*: "uništavajuće topništvo, beskrajno blato i masovne pješačke napade prema spremnom neprijatelju". Za sudionike bitke je rekao kako je "njihova nesobična žrtva u najgorim ratnim strahotama inspiracija za sve nas".

CLYDE

Lovac mina spasio ribaricu

HMS Penzance, lovac mina britanske mornarice, 14. srpnja se nalazio uz zapadnu obalu Škotske kad je došao poziv upomoć posade ribarskog broda Prospect koji je tonuo. Lovac mina je stigao kad su dva ribara već napustila ribaricu, a dva civilna plovila uzalud su je pokušavala održati na površini. Mornarički specijalisti su pomoći posebne crpke uspravili ribaricu. Stigli su u posljednji čas, a uspravljanje obavili za samo 15 minuta. Penzance je potom otoglio Prospect i u stabilnom stanju ga vratio posadi.

Mod UK

PARIZ

Francuski prekid tradicije

bude isključivo francuska prekinuta je kako bi se pokazala europska usmjerenost politike novog predsjednika Nicholasa Sarkozyja. Zastave zemalja-partnera pokazale su kako bi "Europa trebala gledati Francusku drukčijim očima", izjavio je Sarkozy. Inače, predsjednik je predvodio paradu stoeći na stražnjem dijelu vojnog vozila.

Ovogodišnja francuska proslava Dana pada bastiljske utvrde (14. srpnja) bila je *internacionalnija* nego ikad. Naime, u sastavu velike tradicionalne pariške vojne parade na Elizejskim poljima stupali su i vojnici iz 26 zemalja članica Europske Unije, svaki sa zastavom svoje države. Kako je javio BBC, tradicija da parada

IN MEMORIAM

Ljubica Perišić (1966.-2007.) Juraj Ruškač (1972.-2007.) Vjekoslav Ljubo (1971.-2007.)

Nažalost, helikopterska nesreća u Vukovaru je rezultirala najtežim posljedicama za troje pripadnika OSRH. Odmah po nesreći, 9. srpnja, preminuli su stožerni narednik Juraj Ruškač (1972.) i skupnik Vjekoslav Ljubo (1971.), dok je dan kasnije u osječkoj bolnici preminula narednica Ljubica Perišić (1966.).

Narednica
Ljubica PerišićStožerni narednik
Juraj RuškačSkupnik
Vjekoslav Ljubo

Stožerni narednik Ruškač u Oružanim snagama RH pristupila je 1992. godine i kao pripadnica 3. gardijske brigade obnašala dužnost medicinske tehničarke. Nositeljica je Spomenice Domovinskog rata.

Stožerni narednik Ruškač u Oružanim snagama je od 1994. godine, obnašao je dužnost u 91. zrakoplovnoj bazi kao zapovjednik desetine-letač. Nositelj je Spomenice Domovinske zahvalnosti i medalja Bljesak, Oluja i Ljeto.

Skupnik Ljubo u OSRH je od 1991., bio je na službi u 3. gardijskoj oklopno mehaniziranoj brigadi na mjestu vođe skupine. Nositelj je Spomenice Domovinskog rata i Spomenice domovinske zahvalnosti te medalje Bljesak.

Iako su navedene biografije poginulih kratke, vjerujemo da su dovoljne kako bi bar dijelom prikazale kako su sve troje djelatnika bili među onima koji su dali doprinos stvaranju hrvatske države i OSRH kao i pobedi u Domovinskom ratu. Svojim radom nastavili su i u miru, praktički posvetivši hrvatskoj vojsci cijelu svoju profesionalnu karijeru.

Već izraženu sućut Ministarstva obrane obiteljima, rodbini i prijateljima poginulih na ovim stranicama želimo izraziti još jednom, a posebno u ime redakcije *Hrvatskog vojnika*.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@moph.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@moph.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@moph.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelešić (dragok@moph.hr)

Privevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešek

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroracun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisk:Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@moph.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ SADRŽAJA****zamjenik načelnika GS
OSRH general pukovnik
Slavko Barać**

Danas se svi pozivamo na iskušta iz Domovinskog rata, ali ukoliko ta iskušta nisu sistematizirana i jasno obrađena, ukoliko nisu postavljena na određenu razinu pravila, onda su to osobna iskušta a ne iskušta kolektiviteta...

Strana 4**Aziz efendija Hasanović, zamjenik glavnog muftije i glavni koordinator Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj s pripadnicima IV gardijske brigade**

Aziz efendija Hasanović, zamjenik glavnog muftije i glavni koordinator Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj tri je dana proveo u Kninu s pripadnicima IV gardijske brigade koji će u sljedećoj rotaciji otići u misiju ISAF u Afganistan...

Strana 12**Faust Vrančić u posjetu prijateljskim mornaricama Grčke i Turske**

Brod Faust Vrančić sudjelovao je na vježbi "Adriatic Livex 2007" koja se održavala od 24. do 28. lipnja na području oko otoka Krfa i na otvorenom dijelu Jonskog mora. Uz HRM u njoj su sudjelovale i ratne mornarice Grčke, Albanije, Italije, Crne Gore i Slovenije...

Strana 14**Satelitska komunikacija laserom**

Sateliti međusobno umreženi pomoću lasera mogli bi donijeti novu kvalitetu vojnim komunikacijskim sustavima i osigurati veliku propusnost i brzinu dostave podataka na globalnoj razini

Strana 22

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

general pukovnik Slavko BARIĆ

zamjenik načelnika GS OSRH, predsjednik Organizacijskog odbora za izgradnju i postavku Memorijalnog, informacijskog, dokumentacijskog, edukativnog centra Domovinskog rata

- **Memorijalni centar** će se sastojati od nekoliko zasebnih cjelina, a svi će njegovi sadržaji biti dostupni i pripadnicima OS-a i civilima
- **cjelina** pri završetku je simulacija bojnog polja
- **druga cjelina** je Muzej Domovinskog rata. Muzej bi imao stalni postav koji bi kronološki pratio događanja u Hrvatskoj od 1990. do 1998. godine
- **dio prostora** bit će opremljen tako da prikazuje život u vojarni

Memorijalni centar - projekt svih bivših i sadašnjih pripadnika OS-a

Danas se svi pozivamo na iskustva iz Domovinskog rata, ali ukoliko ta iskustva nisu sistematizirana i jasno obradena, ukoliko nisu postavljena na određenu razinu pravila, onda su to osobna iskustva a ne iskustva kolektiviteta. A osobna su iskustva različita i ne mogu ući u sustav doktrine i načina promišljanja i pripreme OS-a. Upravo je takvom institucijom moguće vraćanje digniteta i vrednovanje Domovinskog rata

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

dejni projekt za izgradnju Memorijalnog, informacijskog, dokumentacijskog edukativnog centra Domovinskog rata u vukovarskoj vojarni 204. vukovarske brigade je završen. O tome kojom će se dinamikom projekt dalje realizirati i o značenju Memorijalnog centra u očuvanju vrijednosti Domovinskog rata razgovarali smo s general pukovnikom Slavkom Barićem, predsjednikom organizacijskog odbora za njegovu izgradnju. General Barić je uvjeren kako će se uspostava Centra odvijati planiranom dinamikom, pa je i ovom prilikom pozvao sve zainteresirane da prijedlozima i idejama pomognu u njegovu ostvarivanju.

Kako je došlo do ideje da se u vukovarskoj vojarni 204. brigadi

HV-a započne s izgradnjom Memorijalnog, informacijskog, dokumentacijskog edukativnog centra Domovinskog rata?

Potreba za osnivanjem Memorijalnog centra u kojem će se prikupljati i na informacijsko dokumentacijski i analitički način obradivati građa iz Domovinskog rata, koji će imati muzejski postav i u kojem će se na jednom mjestu dobiti uvid u Domovinski rat u cijelosti, već dugo postoji. Kako je Centar svojim sadržajima primjereno upravo za Vukovar i održava sve što se u Vukovaru napravilo i što obilježava razdoblje Domovinskog rata, odlučeno je da se utemelji u Vukovarskoj vojarni koja, s obzirom na svoj položaj i veličinu, nije pogodna za smještaj postrojbe. Operacionalizacija ideje o utemeljenju Memorijalnog centra započela

je odlukom ministra obrane o formiranju povjerenstva za njegovu izgradnju i postavu, pa smo vrlo brzo krenuli u realizaciju projekta.

Koje će sadržaje Centar pružati posjetiteljima?

Memorijalni centar će se sastojati od nekoliko zasebnih cjelina, a svi će njegovi sadržaji biti dostupni i pripadnicima OS-a i civilima.

Cjelina, za koju možemo reći da je već pri završetku je simulacija bojnog polja. Napravljeni su paljbeni položaji i postavljena oružja. Naravno, to nije u stvarnim razmjerima i udaljenostima, ali je školski primjer postavljanja bojnog polja sa svim topničkim i PZO oružjem, školski utvrđenim položajima i inženjerijskim uređenjem, tako da je to po kazno, simulacijsko, ali i edukacijsko.

sko bojno polje. Namjeravamo ga obogatiti i dodatnim efektima, zvučnim i svjetlosnim, tako da bude što zanimljivije.

Druga cjelina je Muzej Domovinskog rata. Muzej bi imao stalni postav koji bi kronološki pratio događanja u Hrvatskoj od 1990. do 1998. godine. Postav bi obradivao događaje vezane za Domovinski rat na cijelokupnom području Republike Hrvatske. U sastavu muzeja bit će i info pult.

Dio prostora bit će opremljen tako da prikazuje život u vojarни. U tom će dijelu biti dvije spavaonice, svaka sa četrdesetak ležaja, kako bi učenici koji dođu u Centar imali priliku jedan dan i noć živjeti na pravi vojnički način. Namjeravamo s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa dogоворити да se u tom prostoru održava i dio praktične nastave iz Domovinskog rata. Na taj bi način vojsku i vojni sustav još više približili mladim ljudima, pa bi to bila i dobra prilika za prezentaciju vojnog poziva.

Treću cjelinu činit će multifunkcionalna zgrada koja bi bila središte informacijsko-dokumentacijskog dijela. U njoj će biti prostor za fonetsku, arhivsku, fotografsku, filmsku građu, hemeroteku, biblioteku te dvorane za predavanja i seminare. Doista će pružati mogućnost kvalitetnog proučavanja i dostupnost svih relevantnih izvora za dobivanje cijelovitog uvida u Domovinski rat.

Kad smo razmišljali o civilima koji će dolaziti u Centar, vodili smo se idejom interaktivnosti prostora i posjetitelja. Namjera nam je da posjetitelji koji će dolaziti imaju aktivan odnos sa svim sadržajima.

U Memorijalnom centru će biti predstavljene i sve brigade Hrvatske vojske. Zamišljeno je da se izgradi aleja gardijskih brigada i park

U interesu je i hrvatske države i Oružanih snaga, prije svega nas koji smo u sustavu, da taj projekt što prije zaživi, da se analitički pristupi proučavanju građe iz Domovinskog rata i to po jasno određenim vojničkim kriterijima

brigada, a bit će izloženo i sve znakovlje i oznake brigada iz Domovinskog rata. Uz to, inicirali smo da se u sklopu Centra u Vukovaru podigne i spomenik Domovinskom ratu. Mi, naime, nemamo zajednički spo-

menik, zajedničko obilježje Domovinskog rata koje će jasno prezentirati odnos društva prema tom vremenu i hrvatskim braniteljima. Nastojat ćemo da nositelj tog projekta, za koji bismo raspisali međunarodni natječaj, bude Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Na koji će način prikupljati građu iz Domovinskog rata?

Ponajprije iz svih postojećih resursa MORH-a i OSRH. Uz to, suradivat ćemo i s Državnim informacijsko-dokumentacijskim centrom. Napomenuo bih da nećemo biti novi inofrmacijsko-dokumentacijski centar u smislu obrade građe. Već sad imamo dosta poziva bivših pripadnika OS-a koji imaju materijale vezane uz Domovinski rat, a želim pozvati sve sadašnje i bivše pripadnike OS-a da nam se javе ukoliko imaju videomaterijale ili neku drugu građu iz tog razdoblja. Suradivat ćemo i s Ministarstvom unutarnjih poslova koje također ima dosta bogatu građu.

Kako ocjenjujete potrebu i važnost osnivanja Memorijalnog centra u kojem će se u cijelosti dobiti uvid u Domovinski rat?

U interesu je i hrvatske države i Oružanih snaga, prije svega nas koji smo u sustavu, da taj projekt što prije zaživi, da se analitički pristupi proučavanju građe iz Domovinskog rata i to po jasno određenim vojničkim kriterijima.

Danas se Domovinski rat ocjenjuje ponajprije na političkoj razini. Nemamo vojnu analitiku i, što je najvažnije, nemamo sustavno razrađena iskustva iz njega. Svi se poziva-

mo na iskustva iz Domovinskog rata, ali ukoliko ta iskustva nisu sistematizirana i jasno obrađena, ukoliko nisu generalizirana i postavljena na određenu razinu pravila, onda su to osobna, a ne iskustva kolektiviteta. A osobna su iskustva različita i ne mogu ući u sustav doktrine i načina promišljanja i pripreme OS-a. Upravo je takvom institucijom moguće vraćanje digniteti i vrednovanje Domovinskog rata.

Tko će sve biti uključen u realizaciju projekta?

Moram istaknuti iznimno razumijevanje koje je pokazano za taj projekt na prezentaciji u Vukovaru na Dan državnosti, na kojoj su bili predsjednik države, Sabora i Vlade. S obzirom na to da se radi o vrlo ambicioznom projektu, postojala je i bojazan. Smatram da je ovo ponajprije državni projekt, pa smo ga tako i prezentirali. Mislimo da bi u njegovoj realizaciji trebali sudjelovati, a na Vladi je da odluči, uz Ministarstvo obrane i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo unutarnjih poslova, znanosti, obrazovanja i športa, kulture kao i instituti i ustanove koji se već bave tom problematikom. Dodatnu inicijativu da započnemo s realizacijom tog projekta dao nam je prošle godine predsjednik Republike Stjepan Mešić kad je rekao: "Dajte već nešto učinite s vojarnom". Ove je godine premijer Ivo Sanader jasno rekao da će Vlada osigurati sredstva za izradu projektne dokumentacije. Idejni projekt imamo, a na temelju njega treba izraditi provedbeni projekt u kojem će se specificirati svaki pojedini dio Centra. Vlada je iz svoje pričuve osigurala tri milijuna kuna. Ove ćemo godine raspisati natječaj i do kraja godine izraditi sve projekte za pojedine dijelove Centra, pa će imati potpunu projektu dokumentaciju. Radit će se planski, a namjera nam je da u sljedeće tri godine sve završimo.

Istaknuo bih i da imamo veliku potporu udrugama proisteklih iz Domovinskog rata, a naišli smo i na

Ukoliko se sve bude odvijalo predviđenom dinamikom, 2010. godine bi Centar trebao u potpunosti biti stavljen u funkciju. To ne znači da posjetitelji već i sad ne mogu posjetiti i razgledati npr. simulacijsko bojno polje i postavljena oružja i oruđa

razumijevanje u Vukovarsko-srijemskoj županiji i Gradu Vukovaru. Želimo da to bude projekt naših branitelja, projekt svih bivših i sadašnjih pripadnika OS-a.

Kolika će finansijska sredstva biti potrebna za uspostavu Memorijalnog centra?

Kalkulacije postoje. Još jednom bih istaknuo da je to državni projekt za koji su MORH i OSRH vrlo zainteresirani. Ukoliko bi Centar bio namijenjen samo za potrebe OS-a ulaganja ne bi bila veća od 40 milijuna kuna. Ukoliko idemo na

projekt koji se izdiže na razinu države i u kojem želimo upotrijebiti sve suvremene načine predstavljanja građe iz Domovinskog rata, za to bi prema našim kalkulacijama trebalo izdvojiti oko 80 milijuna kuna. Govorim o državnom projektu koji će biti najsvremeniji, multifunkcionalan, otvoreni prostor što će pružati niz dodatnih sadržaja i aktivnosti, a bit će od iznimnog značenja u očuvanju vrijednosti Domovinskog rata.

Kako biste ocijenili suradnju s arhitektom Željkom Kovačićem koji je izradio idejni projekt Centra?

Suradnja s gospodinom Kovačićem je vrlo dobra. Od početka smo znali što želimo, a on je pokazao veliko razumijevanje za naše zahtjeve. Iznimno brzo je napravio idejni projekt i maketu prostora, a draga mi je što vidim kako se ponosi tim što radi na tome.

Jeste li zadovoljni onim što je do sad učinjeno i kojom će se dinamikom projekt dalje realizirati?

Nakon prezentacije Centra u Vukovaru na Dan Državnosti vrlo sam zadovoljan. Uz taj projekt sam i emotivno vezan i optimističan sam. Imamo dovoljno vremena da do kraja ove godine napravimo provedbene projekte svih dijelova Centra, a sljedeće započnemo s radovima i uređenjem prostora. Očekujem da ćemo, a volio bih da to bude do 18. studenoga sljedeće godine, imati jasne konture muzejskog prostora i započeti s izgradnjom multifunkcionalne zgrade. Ukoliko se sve bude odvijalo predviđenom dinamikom, 2010. godine bi Centar trebao u potpunosti biti stavljen u funkciju. To ne znači da posjetitelji već i sad ne mogu posjetiti i razgledati npr. simulacijsko bojno polje i postavljena oružja i oruđa. Kako se Centar bude gradio tako će biti omogućeno razgledavanje većeg prostora. U svakom slučaju, pozivam sve zainteresirane da svojim prijedlozima i idejama pomognu u ostvarivanju projekta. ■

U tijeku istraga o padu helikoptera

Uzroci tragedije još nepoznati

“Apsolutno odbacujem bilo kakve primisli da je ta zrakoplovna nesreća rezultat nebrige sustava o tehnički ili ljudstvu u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu, kao i bilo kakve insinuacije o nekvaliteti održavanja letjelica i pričuvnih dijelova”, istaknuo je ministar Rončević

—Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

Na izvanrednoj konferenciji za medije, održanoj 10. srpnja u Ministarstvu obrane u povodu zrakoplovne nesreće koja se dogodila dan ranije u vukovarskoj vojarni, ministar obrane Berislav Rončević izjavio je kako je istražni postupak u tijeku te da će o rezultatima istrage, koju provodi stalni stručni tim MORH-a, javnosti biti pravodobno obaviještena.

Kao što je poznato, 9. srpnja oko 15,30 sati iz još neutvrđenih razloga u vojarni 204. brigade u Vukovaru došlo je do pada vojnog helikoptera MI-8, a u toj teškoj nesreći smrtno su stradali stožerni narednik Juraj Ruškač, letač mehaničar koji je bio dio posade, te skupnik Vjekoslav Ljubo i medicinska sestra narednica Ljubica Perišić koji su se nalazili u blizini mesta pada helikoptera. Među posadom i putnicima helikoptera teško su ozlijedjeni pilot i kopilot, satnik Robert Garić i natporučnik Stjepan Sablić te umirovljeni general Damir Krstičević, a zamjenik načelnika Glavnog stožera general pukovnik Slavko Barić i dva pripadnika OSRH-a pukovnik Veljko Biško i narednik Dražen Šavorić zadobili su lakše ozljede, kao i brigadni general Zvonko Peternel koji se u trenutku nesreće nalazio na tlu. Neposredno nakon tražnjeg događaja ministar obrane i načelnik Glavnog stožera naredili su detaljnu istragu o uzrocima nesreće.

Istražni postupak u tijeku

Ne želeći prejudicirati moguće uzroke nesreće ni nagađati o završetku istražnog postupka kako time ne bi utjecao na tijek istrage, ministar Rončević nije isključio ni ljudsku pogrešku ni tehnički kvar kao potencijalne čimbenike koji su doveli do pada helikoptera, pa je obećao detaljnu i objektivnu istragu, kao i objavu njezinih rezultata odmah nakon provedbe. Izrazio je sućut obiteljima troje poginulih pripadnika Oružanih snaga RH i iskazao žaljenje zbog nesreće u kojoj je još sedam osoba teže i lakše ozlijedeno, napomenuvši kako će pozvati sve djelatnike MORH-a i pripadnike OSRH-a da doprinosisu iz osobnih dohodataku pomognu obiteljima poginulih kolega.

“Apsolutno odbacujem bilo kakve primisli da je ta zrakoplovna nesreća rezultat nebrige sustava o tehnički ili ljudstvu u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu, kao i bilo kakve insinuacije o nekvaliteti održavanja letjelica i pričuvnih dijelova”, istaknuo je ministar Rončević, podsjetivši da je za mandata ove Vlade raspoloživa tehnika HRZ-a s početnih manje od 27% narasla na današnjih više od 70%. Ministar

Press konferencija u MORH-u

je potvrdio informaciju kako su do daljnje obustavljeni svi letovi helikoptera Mi-8 do kraja istrage, no dodao je da u slučaju medicinske potrebe u kojoj bi Ministarstvo zdravstva zatražilo uslugu prijevoza tom letjelicom on osobno može odobriti njezinu uporabu. Ujedno je napomenuo da u prosjeku HRZ ima više od 900 takvih intervencijskih godišnje.

O ulozi HRZ-a, kako u vojne tako i u civilne svrhe govorili su i načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić te zapovjednik HRZ-a brigadni general Vlado Bagarić, istaknuvši pritom strogu kontrolu letjelica koja se obavlja u Zrakoplovno-tehničkom zavodu i kod proizvođača, kao i golemo iskustvo pilota koji godišnje imaju više od 120 sati leta u skladu s NATO standardima. General Lucić izjavio je da HRZ trenutačno raspolaže sa 66 različitih letjelica te da godišnje u prosjeku imaju oko deset tisuća sati leta, napomenuvši kako danas više od 70% ukupnih letova izvode za civilne potrebe, i to besplatno.

Tragedija koja je pogodila ne samo vojni sustav, nego i hrvatsku javnost u cijelosti, još uvijek nema svoj konačni epilog. Očekuju se rezultati istrage, a teže ozlijedeni još uvijek su na liječenju. U međuvremenu, troje smrtno stradalih ispráćeno je na vječni počinak. Zbog njih, kao i zbog prevencije mogućih budućih nesreća, istraga doista mora biti detaljna i objektivna, kako je ministar i obećao, pa valja strpljivo čekati njezine rezultate. Svako naglašenje ne samo da je suvišno, nego i štetno, kako za istražni postupak, tako i za sve sudionike nesreće, a posebno za obitelji poginulih. ■

Izaslanstvo MORH-a u uzvratnom posjetu Republici Portugal

Obostrana želja za suradnjom

Dva resorna ministarstva očekuju uskoro potpisivanje sporazuma o suradnji na obrambenom području jer se pokazalo kako je to korisno za obje zemlje. Suradnja bi posebice mogla biti intenzivirana na području ratnih mornarica i vojno-tehničkom području

Napisala i snimila Marijana KLANAC

Ministar Rončević s portugalskim kolegom Nunom Severianom Teixeiraom

Izaslanstvo Ministarstva obrane Republike Hrvatske na čelu s ministrom obrane Berislavom Rončevićem od 15. do 17. srpnja u sklopu bilateralne obrambene suradnje boravilo je u uzvratnom posjetu Republici Portugal. Tom prilikom ministar Rončević sa suradnicima sastao se s portugalskim ministrom obrane prof.dr. Nunom Severianom Teixeira. Bilateralni odnosi dviju zemalja ocijenjeni su dobrima i bez otvorenih pitanja. Ministri su istaknuli istovjetni stav o političkoj volji i želji za suradnjom ne samo na području obrane već i na državnoj razini. Dva resorna ministarstva očekuju uskoro potpisivanje sporazuma o suradnji na obrambenom području jer se pokazalo kako je to korisno za obje zemlje. Suradnja bi posebice mogla biti intenzivirana na području ratnih mornarica i vojno-tehničkom području. Razgovaralo se i o sigurnosnom aspektu u Europi, pri čemu su se ministri složili da nema sigurne Europe bez sigurnosti svakog njezinog dijela.

Portugalski ministar je naveo nekoliko prioriteta koje će razvijati tijekom predsjedavanja Republike Portugal Europskom unijom, i to nastavak

operacija i misija EU-a, razvoj EU kapaciteta kako vojnih tako i civilnih, te razvoj strateškog partnerstva s drugim međunarodnim akterima, a posebno s Afrikom i mediteranskom regijom. Tema razgovora je bilo i sudjelovanje hrvatskih i portugalskih vojnika u NATO misiji ISAF u Afganistanu. Pritom je ministar Teixeira istaknuo namjeru pokretanja nove misije u

Afganistanu koja će se orijentirati na pravosuđe i vladavinu prava u cilju ekonomskog razvoja i izgradnje cijele države Afganistan. Ministar Rončević istaknuo je kako je Republika Hrvatska prepoznaла takvu izlaznu strategiju NATO-a, što je i potvrdila sudjelovanjem i povećanjem broja svojih vojnika u misiji jer se samo "obučavanjem svih segmenata afganistan-skog društva može pomoći da afganistanski narod u konačnici preuzme odgovornost za stanje u svojoj zemlji".

Portugalski ministar je izrazio zadovoljstvo hrvatskim postignućima u reformama oružanih snaga i nadu za brzim pristupanjem članstvu u NATO savezu i EU. Tijekom boravka u Portugalu hrvatsko izaslanstvo primio je zapovjednik Združenog zapovjedništva NATO-a u Lisabonu viceadmiral John Stufflebeam koji obnaša i dužnost zapovjednika 6. flote američke mornarice, zamjenika zapovjednika mornaričkih snaga u Europi te napadnih i logistič-

kih snaga NATO-a (Striking and Support Forces). Viceadmiral Stufflebeam održao je prezentaciju o funkcijama i radu zapovjedništva, pohvalivši pritom sudjelovanje dvojice hrvatskih časnika u timu Partnerstva za mir (PfP Staff Element), ocijenivši njihov rad izvrsnim.

U zračnoj bazi Montijo, koju je hrvatsko izaslanstvo također posjetilo, održana je prezentacija o 751. helikopterskom skvadronu. Hrvatsko izaslanstvo je posjetila i EMPOR-DEF holding kompaniju civilno vojne namjene u isključivom vlasništvu portugalske države, koja ima četiri osnovne djelatnosti, i to EID koji se bavi razvojem i proizvodnjom komunikacijske opreme za obrambene potrebe, EDISOFT koji pruža usluge razvoja softverskih proizvoda i

Bilateralni odnosi dviju zemalja ocijenjeni su dobrima i bez otvorenih pitanja

informatički konzalting, IDD koji je specijaliziran za zbrinjavanje i odlaganje zastarjelog streljiva i OGMA koja ima kapacitete za održavanje i popravak zrakoplovnih motora te za proizvodnju i sklapanje pojedinih zrakoplovnih komponenti i prateće opreme. ■

Uska suradnja dviju organizacija

Priznanje izravnog odnosa Sjevernoatlantskog sporazuma i Povelje Ujedinjenih naroda temeljno je načelo NATO-a. Povelja UN-a pružila je pravni temelj za stvaranje Sjevernoatlantskog saveza. U tom odnosu dviju organizacija priznaje se nepodijeljena odgovornost Vijeća sigurnosti UN-a za međunarodni mir i sigurnost

—Dražen JONJIĆ—

Odnos Ujedinjenih naroda i Sjevernoatlantskog saveza zapravo je ugrađen u same temelje NATO-a - Sjevernoatlantsku povelju. Ujedinjeni narodi u središtu su institucionalnog okvira djelovanja Saveza. Za sve velike mirovne operacije Saveza upravo su rezolucije Vijeća sigurnosti na određen način bile inicijalni, institucionalni okvir za angažman, kako na području jugoistočne Europe, tako i u Afganistanu. Rezolucija Vijeća sigurnosti daje okvir NATO-ovoj misiji za obuku u Iraku. Zapravo, načelno govoreći, golema većina članica NATO-a i nije spremna za bilo koju mirovnu operaciju ukoliko ona nije dobila mandat Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda.

U posljednje vrijeme produbljuju se odnosi između Ujedinjenih naroda i Sjevernoatlantskog saveza, postajući vrlo konstruktivnima kako u provedbi operacija potpore miru, tako konceptualno, politički, ali i institucionalno. Suradnja se ne iscrpljuje samo na pitanjima upravljanja krizama, već i na mnogim drugim područjima, poput civilno-vojnih odnosa, borbe protiv trgovine ljudima, borbe protiv mina.

Povelja UN - pravni okvir NATO-a

Priznanje izravnog odnosa Sjevernoatlantskog sporazuma i Povelje Ujedinjenih naroda temeljno je načelo NATO-a. Povelja UN-a pružila je pravni temelj za stvaranje Sjevernoatlantskog saveza. U tom odnosu dviju organizacija priznaje se nepodijeljena odgovornost Vijeća sigurnosti UN-a za međunarodni mir i sigurnost. Načela djelovanja UN-a iskazana u Povelji itekako su potvrđena u Washingtonskom sporazu, gdje se nepodijeljeno iskazuje

vjera u temeljne zasade, poput obveze za mirnim rješavanjem sporova ili suzdržavanja od uporabe sile. Jasna veza između dvaju dokumenata je i članak 5. Washingtonske povelje koja se izravno poziva na članak 51. Povelje UN-a u kojem je definirano pravo saveznika da individualno ili kolektivno poduzmu onakvu akciju kakvu smatraju nužnom za obranu. Spomenuti članak

Ujedinjeni narodi u središtu su institucionalnog okvira djelovanja Saveza. Za sve velike mirovne operacije Saveza upravo su rezolucije Vijeća sigurnosti na određen način bile inicijalni, institucionalni okvir za angažman, kako na području jugoistočne Europe, tako i u Afganistanu. Rezolucija Vijeća sigurnosti daje okvir NATO-ovoj misiji za obuku u Iraku. Zapravo, načelno govoreći, golema većina članica NATO-a i nije spremna za bilo koju mirovnu operaciju ukoliko ona nije dobila mandat Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda.

uključuje uporabu oružanih snaga. I tim člankom Sjevernoatlantskog sporazuma obvezalo se da u trenutku kad Vijeće sigurnosti UN-a poduzme mјere za uspostavu mira, mora doći do prekida sukoba.

Činjenica je kako su na razini dokumentata UN i NATO bili izvanredno dobro povezani, no isto tako je istina kako su u vremenima posebno hladnog rata stvari radni odnosi među dvjema vrlo važnim institucijama za svjetsku sigurnost i mir bili zapravo ograničeni. Situacija se drastično izmjenila od 1992. godine u kontekstu sukoba u jugoistočnoj Europi. Tada i u praksi dolazi do jačanja međusobnih odnosa. Prvi čin ojačane suradnje bio je kad su NATO-ovi brodovi u sastavu Savezničkih stalnih snaga za Sredozemlje potpomognuti NATO-ovim zračnim snagama pomogle u učinkovitom provođenju UN-ovog embarga na oružje za sve zemlje bivše Jugoslavije. Nekoliko mjeseci kasnije NATO i WEU započeli su provedbu operacija sprečavanja eskalacije sukoba, u uskoj suradnji s Ujedinjenim narodima. U prosincu iste godine ministri vanjskih poslova NATO-a službeno su potvrdili spremnost Saveza na pružanje potpore mirovnim operacijama pod vodstvom Vijeća sigurnosti UN-a.

Nakon potpisivanja Daytonskog sporazuma Ujedinjeni su narodi dodijelili mandat NATO-u za provedbu vojnih aspekata mirovnog ugovora. Posebno su tijekom sukoba na Kosovu i tijekom krize 1998. bili uski odnosi među dvjema organizacijama, kao i tijekom sprečavanja rasplamsavanja sukoba u Makedoniji 2000. i 2001. godine. Suradnja se nastavila i u Afganistanu 2003.

Najkraće govoreći, suradnja dviju organizacija jamstvo je svjetske stabilnosti i mira, jer te dvije organizacije, dokazale su to, su komplementarne i upravo ta komplementarnost daje vjerodostojnost u rješavanju svjetskih kriza. ■

Nema šanse da ćete je uzjahati ako vam to ona, izdresirana, ne dopusti spuštanjem na vlastita koljena. Na njezina dva metara visine morate se dobro opustiti jer se klatite kao na tankoj grani i nadate se da neće zapuhati vjetar. Gore, odakle pogled puca nadaleko i imate osjećaj da su vam i oči narasle, u sedlu koje se sljubilo s nezgrapnom grbom, počinje neopisiv osjećaj lebdenja nad pijeskom...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Toliko toga ovdje činim prvi put u životu pa neću ni pokušati o tomu pričati kao netko s mnogo iskustva. Danas ću pisati o devi, njezinom veličanstvenom uzdizanju u pustinji i mom prvom jahanju, a vjerujte vrijedilo je čekati takvu prigodu.

Pisao sam kako je deva zamijenila konja u pustinji zbog svojih širokih i mekih kopita koja sigurno koraka-ju po pustinjskom pijesku. Od tog doba postala je simbolom izdržljivosti ali nikad, bar nama Europljanima, ni približno elegantna i veličanstvena poput konja. On je bio i ostao simbolum snage, brzine i teške ukrotivosti, sve dok nije ugazio u vreli pijesak. Njegova oštra i uska kopita izgubila su bitku s premekanom podlogom. Konj je tu pokleknuo, ponižen, svoje mjesto prepustio je smiješnoj spodobi, krutoj u trčanju i kad doseže velike brzine, smotranoj kod svakog brzog manevra, uvijek jednako tupavog pogleda pojačanog golemim gubica-ma koje neprestano preživaju posljednji zalogaj. Da, površnim gledanjem sa strane to doista stoji i nitko se neće upustiti u polemiku oko toga dok se teškom mukom ne popne na visoka leđa "njezina veličanstva" deve. Nema šanse da ćete je uzjahati ako vam to ona, izdresirana, ne dopusti spuštanjem na vlastita koljena. Kad god i ako želi, može vas lako zbaciti s neudobnih leđa za koja je teško napraviti sedlo kakvo će vama odgovarati. Na njezina dva metara visine morate se dobro opustiti jer se klatite kao na tankoj grani i nadate se da neće zapuhati vjetar. Gore, odakle pogled puca nadaleko i imate

osjećaj da su vam i oči narasle, u sedlu koje se sljubilo s nezgrapnom grbom, počinje neopisiv osjećaj lebdenja nad pijeskom, poput otiskivanja čamcem na blago valovito more.

Zapravo je teško dobiti priliku da uzjašete devu, jer sve ih je manje izdresirano za jahanje. One svoju ulogu prepustaču čovjekovim limenim ljubimcima. Pisao sam kako jedna deva stoji oko 900 USD, ali sam tada mislio na onu najobičniju, nedresiranu devu, onu koja će završiti kao mesna poslastica i hrana što daje posebnu snagu, koju ne možete izvući iz drugih vrsta mesa. Danas pišem o jahačim devama, a u skladu s obučenošću i znanjima vrijednost takve deve, pa ako uz to ima još i pedigree, penje se do nekoliko tisuća USD. Nju će ponosni beduin zajahati u rijetkim blagdanskim prilikama, okićenu višebojnim pletenim resama s uplenitim praporima i zvončićima i čekati priliku da se odmjeri u utrci s drugima. Takvih prigoda nema mnogo, ali se dobar dojam dulje pamti i prepričava.

Srećom, imao sam priliku sresti bivšeg goniča deva čiji je engleski bio

dovoljno dobar za opuštenu konverzaciju. Kazao mi je kako je do 1971. radio kao gonič deva i da je nebrojeno puta prešao s njima cijelu Saharu, od zapada na istok i obratno. Nisam pitao je li rat bio razlogom što je napustio taj posao (a vjerojatno je) ili dinamična motorizacija pustinje u kojoj sada deve putuju na džipovima i velikim tegljačima. Otkrio mi je neke pojednostnosti o devinom mesu koje ovdje možete naći u svim većim naseljima. Najbolje

meso je od deve koja nije prepješaćila Saharu više od četiri puta, inače postaje žilavo i teško probavljivo. Deva dobrog zdravlja, težine od 150 do 200 kg žive mase, može dnevno prepješati od 40 do 70 km, naravno to ovisi i o podlozi po kojoj se kreće, ali i od sastava karavane. Karavane u kojima ima mnogo djece i žena ne mogu forsirati isti tempo kao one u kojima je samo muški sastav. Kazao mi je kako devama nije problem nedostatak hrane i tekućine nego niska temperatura. Više deva ugine od niskih noćnih temperatura nego zbog zmija, nestasice hrane ili vode. Zbog toga tijekom noćnog logorovanja goniči deve okupljaju na jednom mjestu, kružno i tjesno postavljene što održava i njihovu temperaturu, a grijie i goniče koji su unutar kruga. Kad smo se pozdravljali na kraju kratkog čavrljanja, pitao me nešto na što je odmah dao vlastiti odgovor: "... znam da ti se na poseban način sviđa u Sahari, jer svima vama Europljanima treba pustinja za unutarnje preispitivanje i pročišćavanje, naučite se i strpljivosti..." Ni sam mu na to rekao ništa, a i što tu treba dodati. ■

Seminar "Razvoj vojnih simulacija"

Novi sustav i nove mogućnosti

Američki predavači su se prije svega fokusirali na model JCATS. Takav sadržaj seminara je logičan. Naime, sustavi simulacijskih vježbi u OSRH uskoro će doživjeti promjene: ustrojiti će se novo Simulacijsko središte koje će za svoje djelatnosti biti opremljeno upravo sustavom JCATS...

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT —

U organizaciji Operativno-strategijskog simulacijskog središta ZIO-a u suradnji s američkim Uredom za obrambenu suradnju u Časničkom domu zagrebačke vojarne "Petar Zrinski" od 10. do 12. srpnja održan je seminar pod nazivom "Razvoj vojnih simulacija - Military Simulations Development". Predavači, Kenneth Enriquez i Amy M. Grom došli su iz američkog Zapovjedništva združenih snaga, gdje rade kao projekt-menadžeri za simulacijski model JCATS. Polaznici su bili pripadnici OSRH iz ZIO HKoV-a, grana i uprava OSRH, ZzL-a, kao i djelatnici MORH-a, MUP-a i Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Početak seminara pripao je prezentaciji o simulacijama u OSRH-u i razvoju budućeg Simulacijskog središta koju je iznio zapovjednik OSSS-a brigadir Zdravko Jakop.

Američki predavači su se prije svega fokusirali na model JCATS. Nakon kratkih uvoda o američkom zapovjedništvu, gosti su prezentirali združivanje konstruktivnih, živih i virtualnih simulacija te napredne JCATS mogućnosti u organiziranju združenih simulacijskih vježbi. Održana je i praktična demonstracija mogućnosti JCATS-a, kad su i polaznici seminara mogli isprobati rad na tom programu.

Takav sadržaj seminara je logičan. Naime, sustavi simulacijskih vježbi u OSRH uskoro će doživjeti promjene: ustrojiti će se novo Simulacijsko središte koje će za svoje djelatnosti biti opremljeno upravo sustavom JCATS. Po završetku seminara buduće aktivnosti vezane uz njegovu implementaciju najavio nam je zapovjednik OSSS-a brigadir Jakop. Proces nabave modela JCATS-a za OSRH je upravo u tijeku. Podsjetimo, trenutačno su u uporabi dva modela: JANUS i SPECTRUM. JCATS predstavlja nadogradnju postojećih modela, omogućavat će združene vježbe, moći će sudjelovati više grana, što je apsolutno u skladu s modernim doktrinama. Sustav će omogućavati i vježbe međuagencijske razine, tj. civilno-vojnog značaja. Logično, danas sve operacije potpore miru to podrazumijevaju. JCATS je i pristupačniji za korisnike, omogućava daleko veće površine na kojima će se izvoditi virtualne operacije. Dosad su se moglo izvoditi na 100x100 kilometara, a bit će moguće na 660x660, što je za hrvatske snage sasvim dovoljno. JCATS omogućava i združivanje sa živim simulacijama (vježbama u Središtu za borbenu obuku i sustavom MILES). Gledamo li na međunarodnu suradnju, sustav je apsolutno kompatibilan s drugim simulacijskim modelima u središtima u inozemstvu, što će povećati mogućnosti sudjelovanja na međunarodnim simulacijskim vježbama.

Sudionici seminara

Investicija? Jednokratna je i nije velika, ponajprije kad se uzmu u obzir beneficije koje donosi. Za uvježbavanje združenog ili nekog drugog zapovjedništva neće biti potrebno pokretati tisuću vojnika zajedno s opremom, hranom... Ukratko, "već unutar godine ili dvije financijski dio će biti u potpunosti vraćen". Sustav bi se mogao i komercijalizirati i iznajmljivati, no o realizaciji toga ne odlučuju ustrojštve cjeline OSRH koje se bave simulacijama, nego menadžment MORH-a.

Po brigadiru Jakopu, postojeći kadrovi OSSS-a i TSS-a za prelazak na JCATS neće trebati veliku preobuku, tek nadogradnju onoga što su dosad radili. Uostalom, i američki predavači bili su iznenađeni kvalitetom pitanja koje su djelatnici postavljali o JCATS-u. No, "to nije iznenađenje jer se na simulacijama u OSRH radi već sedam-osam godina".

Sredstva za nabavu modela JCATS-a su osigurana, poslano je i pismo namjere američkoj strani. Odgovor bi trebao stići najdulje za tri mjeseca, nakon čega slijedi nabava. Već ove godine trebao bi stići i dio hardverske opreme koja će podržavati model. Preuzima se i novi proširenji radni prostor, a ove godine bit će izrađena i projektna građevinska dokumentacija za umrežavanje. Po planu, građevinsko uređenje koje će sve ujediniti bit će gotovo 2008., a ukoliko sve bude po planu tada će u potpunosti profunkcionirati novoustrojeno Središte.

Predstojećeg kolovoza u Kanadi će se održati međunarodna konferencija korisnika JCATS-a, na koju će Hrvatska vjerojatno poslati svoga predstavnika. Tamo bi se trebala razjasniti neka pitanja bitna za ugovaranje nabave modela, vjerojatno će biti riječ o verziji JCATS 8.0. ■

Aziz efendija Hasanović, zamjenik glavnog muftije i glavni koordinator Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj s pripadnicima IV gardijske brigade

Korisni savjeti za lakši boravak u misiji

Aziz efendija Hasanović, zamjenik glavnog muftije i glavni koordinator Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj tri je dana proveo u Kninu s pripadnicima IV gardijske brigade koji će u sljedećoj rotaciji otići u misiju ISAF u Afganistan. Tom im je prigodom održao niz predavanja i prezentacija o kulturološkom, vjerskom i plemenskom mentalitetu u zemlji u koju odlaze te ih upoznao i s islamskim svijetom danas, s posebnim osvrtom na mjesto i ulogu Afganistana unutar njega

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Aziz efendija Hasanović, zamjenik glavnog muftije i glavni koordinator Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj tri je dana početkom srpnja proveo u Kninu s pripadnicima IV gardijske brigade koji će u sljedećoj rotaciji otići u misiju ISAF u Afganistan. Tom im je prigodom održao niz predavanja i prezentacija o kulturološkom, vjerskom i plemenskom mentalitetu u zemlji u koju odlaze. Posjet i teme predavanja bili su prethodno dogovorenih sa zapovjednikom HKoV-a general pukovnikom Mladenom Kruljcem i njegovim uredom, s ciljem da se pripadnici OS-a što kvalitetnije i sveobuhvatnije pripreme za odlazak u tu zahtjevnu misiju.

S Aziz efendijom Hasanovićem razgovarali smo u prostorima Islamskog centra u Zagrebu neposredno nakon njegovog povratka iz Knina. Još uvijek pod dojmom, drugi čovjek Mešihata Islamske zajednice bio je vrlo zadovoljan posjetom i za-

nimanjem koje su za njegova predavanja pokazali naši mirovnjaci.

Posebno ga veseli što je postignut dogovor da to bude stalna aktivnost u sklopu priprema naših vojnika za odlazak u misiju ISAF jer kako ističe, uspjeh u mirovnoj misiji može se postići samo kvalitetnom pripremom.

U svojim predavanjima efendija Hasanović dao je našim mirovnjacima niz korisnih informacija i savjeta, onih pravih životnih, od kojih se većina ne može pronaći u literaturi, a koji će im olakšati boravak u misiji i pomoći u što boljem uvažavanju i razumijevanju načina života u islamskom svijetu.

Prva tema s kojom ih je upoznao bila je o načelima islama. "Smatrao sam vrlo bitnim da naši mirovnjaci znaju što je to islam, koja su nužna pravila koja trebaju poznavati dolaskom u jednu islamsku zemlju", ističe efendija Hasanović i napomije kako su sva predavanja prihvava-

ćena s velikim zanimanjem, što ga je posebno obradovalo. "Predavanja nismo vremenski ograničavali. Drago mi je što smo sve dvojbe koje su naši mirovnjaci imali u pogledu postavljanja prema određenim pitanjima rješili." Na predavanjima su bili i pripadnici OS-a koji su već bili u Afganistanu, a koji su među ostalima i inicirali takav oblik suradnje.

Efendija Hasanović je pripadnike IV gbr upoznao i s islamskim svijetom danas, s posebnim osvrtom na mjesto i ulogu Afganistana unutar njega.

"U trećoj temi probali smo upoznati plemensku strukturu Afganistana. Vidjeti određene specifičnosti plemena - koja su glavna, koja su vodeća i koji su uzroci stalnih trvajnja i sukoba", priča naš sugovornik. Uz to, dio predavanja odvojio je i kako bi pojasnio određene termine koji se rabe unutar islamskog svijeta, a nigdje se ne prevode. To je za njih, prema riječima efendije Hasa-

novića, vrlo bitno posebno u slučaju da, ako se nađu u nekoj delikatnoj situaciji, mogu pravilno reagirati i izbjegći eventualne sukobe do kojih bi moglo doći zbog nepoznavanja nekih termina. Ukažao im je i na razlike između sunita i šijita te im po nekim praktičnim životnim stvarima pojasnio po čemu će, čim dođu u grad, vidjeti u kojoj su četvrti i kako se trebaju ponašati. Tako, kaže naš sugovornik, u kojoj se četvrti nalaze mogu zaključiti po tome kako su žene odjevene, ili primjerice po tome koliko se puta dnevno poziva na molitvu. "To su neke životne stvari koje nemaju gdje pročitati", ističe efendija Hasanović i dodaje: "Drago mi je što sam pokušao formirati sliku o prostoru i mjestu kamo idu i ako će im to pomoći bit će sretan".

S obzirom na to da će ovaj kontingenjt HKoV-a u Afganistan otići u vrijeme ramazanskog posta, naš sugovornik ističe kako im je i vezano uz to dao neke korisne savjete. Jedan od njih je primjerice da javno ne mrse, jer će na taj način pokazati da uvažavaju ljude koji poste a s kojima rade. "To su naočigled možda sitnice, ali u tom svijetu, složili smo se, mnogo znaće", kaže efendija. Napomenuo je i kako im je poručio da ne naprave neki incident kojim bi okaljali mirovnu misiju i svoju državu već da budu "istinski mirotvorci, istinski veleposlanici svoje zemlje odakle nose bogata iskustva multikulture i mirnog suživota".

Jedna od tema predavanja bio je i Ugovor Vlade Republike Hrvatske i Islamske zajednice u Hrvatskoj na temelju kojega je potpisani sporazum s MORH-om. Dodao je i kako je zamolio da pročitaju Ugovor kako bi dobili što više informacija koje mogu iskoristiti u svakodnevnom kontaktu s ljudima s kojima će raditi, a to će pridonijeti da steknu njihovu naklonost i učvrste povjerenje i pozitivno ozračje o našoj vojsci. "Kazao sam im

da mogu reći kako i u njihovoj sredini ima muslimana koji su svoje pitanje riješili na najbolji mogući način", kazao nam je efendija Hasanović izražavajući zadovoljstvo načinom na koji se Ugovor primjenjuje. "Prepoznao sam tijekom svih kontakata s državom da se ono što se napiše i poštuje. To je najvažnije. Ništa nije napisano, a da se ne provodi", ističe efendija.

Na naše pitanje kako je zadovoljan suradnjom s MORH-om, odgovorio je da se suradnja odvija na profesionalnoj i vrlo zavidnoj razini, ali da ima i prostora za njezino proširenje. Jedan od oblika suradnje je uključivanje predavanja o islamu u program vojnih škola, o čemu je efendija Hasanović tijekom posjeta ZZIO-u već razgovarao s generalom Šundovom. Zadovoljan je i suradnjom sa Službom za odnose s javnošću i informiranje i načelnicom Marijanom Klanac.

Ne skrivajući zadovoljstvo boravkom u Kninu s našim mirovnjacima, kazao je kako i takav oblik suradnje čvršće povezuje i produbljuje odnose s Islamskom zajednicom. "Islamska zajednica je i do sada sve svoje potencijale koristila da bude posrednik države u kojoj jesmo s arapsko islamskim zemljama, pa će to činiti i dalje. Smatramo da je to naš dug, naša obveza prema državi u kojoj živimo i svim pravima koje imamo", zaključio je.

Nezaobilazno pitanje u razgovoru s efendijom Hasanovićem bilo je i namjerava li i on posjetiti naše vojниke u Afganistanu. "Opću je dojam svih odgovornih u ovom poslu da bi moj odlazak u Afganistan na neki način stvorio pozitivno ozračje u našoj vojsci", rekao je te podsjetio kako je ta inicijativa pokrenuta još dok je prvi čovjek HKoV-a bio general Mareković. Istaknuo je da je jedinstveni stav i Islamske zajednice i MO-a kako bi njegov posjet u službenoj formi pridonio pozitivnom ozračju i kod afganistanskog naroda i kod naših vojnika. "Ako će moj odlazak uljepšati samo jedan sat našeg vojnika u Afganistanu bit će sretan. Doista to govorim sa zadovoljstvom", kazao je drugi čovjek Islamske zajednice i dodao "Naši vojnici idu u složenu misiju i zato cijela hrvatska javnost, društvena javnost, svi mi, moramo stajati iza njih u svakom pogledu. Moraju osjetiti da imaju potporu cijelog društva, njima to mnogo znači", kazao je efendija Hasanović dodavši kako je Hrvatska preuzela obvezu sudjelovanja u toj misiji, pa je važno da je obavlja na najprofesionalniji način. Istaknuo je i kako, zahvaljujući Bogu i pripremama koje se provode, dosad u Afganistanu nismo imali žrtava, a ništa nije vrednije od ljudskog života. "To nam je ponos i zadovoljstvo i sve snage moramo iskoristiti da tako i ostane", zaključio je. ■

"Islamska zajednica je i do sada sve svoje potencijale koristila da bude posrednik države u kojoj jesmo s arapsko islamskim zemljama, pa će to činiti i dalje", kazao je efendija Hasanović

Faust Vrančić u posjetu prijateljskim mornaricama Grčke i Turske

Združeno djelovanje u Jonskom moru

Brod Faust Vrančić sudjelovao je na vježbi "Adrion Livex 2007" koja se održavala od 24. do 28. lipnja na području oko otoka Krfa i na otvorenom dijelu Jonskog mora. Uz HRM u njoj su sudjelovale i ratne mornarice Grčke, Albanije, Italije, Crne Gore i Slovenije koja je bila u ulozi promatrača. Vježba je bila dosta složena, a sve aktivnosti su se provodile u skladu s NATO procedurama...

Leida PARLOV, foto arhiva HRM-a

Nakon osamnaestodnevnog boravka izvan naših teritorijalnih voda brod HRM-a BS-73 Faust Vrančić sretno je 9. srpnja uplovio u svoju matičnu luku Loru. Ovo je prvi put da je naš ratni brod tako dugo boravio izvan Hrvatske. Razlog je bio sudjelovanje u vježbi "Adrion Livex 2007" i posjet lukama nama prijateljskih mornarica Grčke i Turske.

Sve aktivnosti u kojima su brod i posada tijekom tog razdoblja sudjelovali zapovjednik BS-73 poručnik fregate Ivica Pavić, s kojim smo razgovarali neposredno nakon uplovljavanja u Loru, ocijenio je vrlo uspješnim i istaknuo kako im je to putovanje bilo vrlo korisno i zanimljivo iskustvo. U plovidbi su proveli 181 sat i prešli 1800 milja.

Nakon što je 22. lipnja isplovio iz Lore prva aktivnost u kojoj je Faust Vrančić sudjelovao bila je vježba "Adrion Livex 2007". Vježba se održavala od 24. do 28. lipnja na području oko otoka Krfa i na otvorenom dijelu Jonskog mora. Uz HRM u njoj su sudjelovale i ratne mornarice Grčke, Albanije, Italije, Crne Gore i Slovenije koja je bila u ulozi promatrača. Prema riječima poručnika Pavića, vježba je bila dosta složena, a sve aktivnosti su se provodile u

skladu s NATO procedurama. Praktični dio trajao je dva dana tijekom kojih se uvježbavalo taktičko manevriranje, združeno djelovanje na moru i brz protok informacija, traganje i spašavanje, vježbe pomorskog presretanja i prekrcaja na moru, signalne vježbe i bojno gađanje.

Tijekom ta dva dana na moru su vježbajući proveli gotovo 40 sati, a dnevne temperature su dosezale i do 40 stupnjeva. Iako je bilo dosta naporno, ne samo za našu posadu nego i za ostale sudionike, poručnik Pavić je istaknuo kako su sve aktivnosti uspješno obavljene.

"Sve što je bilo predviđeno programom vježbe odradili smo, a Grčka, zemlja domaćin, bila je iznimno zadovoljna", kazao je zapovjednik Fausta Vrančića.

Nakon vježbe naši su mornari zaplovili Jonskim morem prema Ateni. Zaustavili su se ispred spomenika našim pomorcima koji su poginuli u bitci kod Lepanta, kako bi im polaganjem vijenca u more odali počast. Na putu do Atene najdojmljivija im je, priča poručnik Pavić, bila plovidba Korintskim kanalom. Kanal je širok samo 24 metra i u njega se ulazi isključivo uz pomoć pilota i tegljača. Nakon što su prošli Korintski kanal, zaplovili su Egejskim morem prema lu-

Praktični dio trajao je dva dana tijekom kojih se uvježbavalo taktičko manevriranje, združeno djelovanje na moru i brz protok informacija, traganje i spašavanje, vježbe pomorskog presretanja i prekrcaja na moru, signalne vježbe i bojno gađanje

ci Pirej u koju su morali uploviti u točno određeno vrijeme jer je luka, priča Pavić, kao košnica i red uplovljavanja mora se strogo poštivati. Bogat i sa-držajan posjet Grčkoj bio je u znaku obilaska Pireja i Atene i druženja s djelatnicima našeg vele-poslanstva u Grčkoj koji su, posebno je istaknuo Pavić, bili iznimno srdačni i susretljivi. Uz to što su ih dočekali i organizirali im razgledavanje zna-menitosti grčke metropole, djelatnici veleposlanstva su sa članovima obitelji posjetili i naš brod gdje im je posada organizirala prigodni domjenak.

Posjet Turskoj

Jednako dojmljiv i zanimljiv bio je i posjet Turskoj i to luci Izmir na obalama Egejskog mora. "U Izmiru su nas dočekali naš vojni izaslanik i predstavnici turske ratne mornarice", kazao je poručnik Pavić istaknuvši, vidno zadovoljan, kako je posjet tur-skoj ratnoj mornarici organiziran na veoma visokoj razini, a pokazali su se sjajnim domaćinima. Uz dosta protokolarnih susreta s visokim predstavnicima turske ratne mornarice i gradskih vlasti, posada je posjetila i Efez i kuću u kojoj je nakon Isusove smrti boravila Blažena Djevica Marija, što je bilo lijepo iskustvo.

U Izmiru su se zadržali do 6. srpnja kad su ponovno istom rutom zaplovili put domovine. Osim izrazito viso-

■ Naši časnici primljeni su na vrlo visokoj razini i vrlo srdačno

Prolazak kroz Korintski kanal

kih temperaturu kad je, kaže Pavić, bilo gotovo nemoguće stajati na palubi, vrijeme ih je uglavnom dobro služilo. Jačeg vjetra bilo je tijekom plovidbe Egejskim morem i u dolasku i na povratku. "Na povratku je nešto više valjalo koja dva sata. Ništa strašno, ali dovoljno da se osjeti kako smo ipak na moru", priča zapovjednik BS 73. Napomenuo je kako je plovidba bila i navigacijski dosta zahtjevna, posebice u Grčkoj i to kako zbog razvedene obale tako i stoga što je to područje dosta gustog pomorskog prometa. Naši su mornari na brodu proslavili Dan državnosti, a s njima je

bio i vojni kapelan flote Jozo Mravak i liječnik bojnik Damir Milinović koji na svu sreću nije imao posla. Zapovjednik Fausta Vrančića pohvalio je cijelu posadu, istaknuvši kako su se pokazali pravim profesionalcima, koraktnim, vrijednim i marljivim vojnicima i pomorcima, a posebno je istaknuo i važnu ulogu koju je u toj aktivnosti imao najstariji časnik na brodu i vođa puta kapetan fregate Ivo Raffanelli. Sve zadaće su, kazao je poručnik fregate Pavić, odradene na dosta visokoj razini, pa je istaknuo višestruku korist takve aktivnosti za cijelu hrvatsku ratnu mornaricu. Suradnja s drugim ratnim mornaricama, mogućnost da se vidi kako drugi rade, zajedničko djelovanje po NATO procedurama, ali i prigoda za obuku mladih časnika kojih je na ovoj plovodbi bilo troje, samo su neke od značajki te međunarodne aktivnosti naše ratne mornarice.

Fausta Vrančića i njegovu posadu u skladu s pravom pomorskom tradicijom ispratio je i dočekao zapovjednik HRM-a komodor Ante Urlić. "Hvala vam što ste časno i odgovorno obavili zadaću za hrvatsku domovinu", kazao je komodor Urlić na svečanom dočeku Fausta Vrančića. Pohvalio je i zapovjednika i posadu broda za uspješno sudjelovanje u vježbi "Adriatic LiveX" i istaknuo kako je osamnaestodnevni boravak hrvatskog ratnog broda izvan naših teritorijalnih voda bila dobra prilika ne samo za prezentaciju HRM-a nego i cijele Hrvatske. ■

Međunarodna izložba mornaričke opreme u Sankt Peterburgu

Izaslanstvo HRM-a posjetilo izložbu i Vojnopolomorski institut

Ruska državna agencija "Rosprom" uz svesrdnu potporu ruskog predsjednika i vlade, lokalnih vlasti Sankt Peterburga i Ratne mornarice Ruske Federacije, već treći put zaredom svake druge godine organizira izložbu mornaričke opreme i naoružanja, na kojoj je ovaj put sudjelovalo 383 izlagača iz 28 zemalja

Boris KATIČIN

Na temelju Plana međunarodne vojne suradnje zapovjednik HRM-a komodor Ante Urlić, hrvatski VIZ u Ruskoj Federaciji brigadir Anton Čičak i kapetan fregate Boris Katičin, načelnik odjela N-5 u ZHRM-u sudjelovali su od 27. lipnja do 1. srpnja na "Međunarodnoj izložbi mornaričke opreme" u Sankt Peterburgu. Budući da je Planom BOS-a između MORH-a i MORF-a za 2007. godinu predviđena i bilateralna aktivnost posjet zapovjednika HRM Vojnopolomorskog instituta, obje aktivnosti su usklađene i provedene u navedenom terminu.

Ruska državna agencija "Rosprom" uz svesrdnu potporu ruskog predsjednika i vlade, lokalnih vlasti i Ratne mornarice Ruske Federacije već treći

■ Hrvatsko izaslanstvo je osim obilaska izložbe sudjelovalo na ceremoniji otvaranja i pratilo demonstraciju topničkog gađanja na poligonu Rževka

put zaredom svake druge godine organizira izložbu mornaričke opreme i naoružanja, na kojoj je ovaj put sudjelovalo 383 izlagača iz 28 zemalja. Broj službenih izaslanstava (50 iz 44 zemalje) udvostručen je u odnosu na pretходnu izložbu. Prvi put je u Sankt Peterburg prigodno uplovio i strani ratni brod - španjolska fregata La Blas de Leso iz NATO sastava. Domaćin hrvatskom izaslanstvu bio je kontraadmiral Jurij Prokopović Jerjomin, načelnik Vojnopolomorskog instituta. Hrvatsko izaslanstvo je osim obilaska izložbe sudjelovalo na ceremoniji otvaranja i pratilo demonstraciju topničkog gađanja na poligonu Rževka. Zabilježen je i susret s njemačkim izaslanstvom koje je predvodio admiral Kratzmann. Na poziv guvernera Sankt Peterburga gospode Matvienko izaslanstvo je sudjelovalo na primanju u Velikom

dvorcu Peterhof. U sljedećih nekoliko dana posjetilo je Vojnopolomorski institut s muzejom i katedram. Nakon obilaska Petrovavolske tvrđave organizirana je službena večera na povijesnoj krstarici Aurora. Organiziran je i posjet dvorcima Peterhof, Merlin i Konstantinovski, službenoj rezidenciji ruskog predsjednika koji je 2006. ugostio sudionike G8 inicijative.

Posjet zapovjednika HRM-a Sankt Peterburgu i Ruskoj Federaciji prvi je

posjet na takvoj razini. Iznimno je važan za nastavak suradnje dviju ratnih mornarica. Načelno je dogovorena razmjena časnika, stožerni razgovori i mogućnost posjeta ratnih brodova u sljedećem razdoblju. U zaključku treba istaknuti važnost izložbe mornaričke opreme koja je po broju izlagača pretekla prestižni "Euronaval" iz Pariza. Ruska industrija mornaričke opreme i naoružanja se u posljednje vrijeme otvara, prepoznavajući važnost ukupne pomorske sigurnosti koja se koncentriira i postaje ključem globalne sigurnosti. Aktualni trendovi su zajednički rad i ulaganja na zajedničkim projektima. U stoljeću koje neki zapadni stratezi nazivaju "mornaričkim stoljećem" vrlo je važno prepoznati vlastite komparativne prednosti i ostati aktivnim čimbenikom u navedenom sektoru. Rusi to definitivno jesu. Za Hrvatsku, čija je morska površina veća od kopnene, posjet kolijevci RM Ruske Federacije bio je važno iskustvo. ■

Snimio T. BRANDT

Završio još jedan naraštaj Škole stranih jezika

Planska izobrazba i bolji rezultati

Škola stranih jezika "Katarina Zrinska" završila je s izobrazbom **26. naraštaja polaznika koji su u protekla tri mjeseca pohađali nastavu jednog od tri strana jezika - engleskog, njemačkog i francuskog.**

Uz Zagreb, nastava se provodila u Splitu i Osijeku, a među polaznicima je bilo pripadnika OSRH-a i dječatnika MORH-a iz svih krajeva Hrvatske i raznih dijelova sustava. Na završnoj svečanosti, održanoj 10. srpnja u prostorijama Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski", zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov čestitao je polaznicima na uspješno završenom tečaju, zahvalivši pritom i djelatnicima Škole na zalaganju pri

organizaciji i provedbi nastave. Istaknuo je da je odabir polaznika za izobrazbu u Školi stranih jezika s obzirom na planiranje njihovih budućih zadaća u posljednje vrijeme znatno bolji, izrazivši ujedno uvjerenje da će se stečenim znanjem polaznici koristiti u svom dalnjem radu.

Prigodnim govorom nazočnima se obratio i ravnatelj Škole Đemal Kadić, također čestitajući polaznicima i zahvalivši predavačima te ostalim suradnicima na uspješno provedenom tečaju, kao i inozemnim partnerima te ZZIO-u na dobroj suradnji. Izrazivši zadovoljstvo konceptom nastave i sve boljim rezultatima, prepričao je polaznicima da se nastave

stručno usavršavati. Najavio je i tečaj vojne terminologije na engleskom jeziku za najviše dužnosnike koji bi se trebalo održavati od iduće godine. Za polaznike upravo završenog tečaja novost je bila potpisivanje obvezujućeg ugovora na dvije godine, koliko je svaki polaznik dužan odraditi u sustavu ili u protivnom mora platiti iznos od 13 000 kuna, koliko je određena vrijednost tečaja. No, ako se polaznici doista školuju planski, navedeni ugovor ne bi trebao biti nikakva zapreka nego, na-protiv, dodatni poticaj kako za polaznike tako i za sustav.

M. ALVIR

0 sukcesiji vojne imovine na predavanju "George Marshall Center"

Predstavnici savjeta za sukcesiju vojne imovine bivše SFRJ bri-gadni general u mirovini Josip Petrović i brigadir Mladen Vragotuk održali su 27. lipnja za profesore "George Marshall European Center for Security Studies" u Garmisch-Partenkirchenu predava-nje o sukcesiji vojne imovine bivše SFRJ.

Predavanje je održano na poziv prof. dr. Dragana Lozančića, profesora u "George Marshall" centru. Brigadir Vragotuk je profesore Centra upoznao s međunarodnim utemeljenjem i pravnom regulativom sukcesije država, aktivnostima koje se na tom području trenutačno provode, a predstavio je i dosadašnje rezultate rada Savjeta za sukcesiju. Detaljnije o vojno-industrijskom kompleksu bivše države s naglaskom na njegovoj daljnjoj sudbini sudionike predavanja najviše zanimalo kakva sudbina očekuje vojno-industrijske kapacitete, kakvo je trenutačno stanje sukcesije i kako brzo se taj proces, ne baš lak i u pravilu dugotrajan, može privesti kraju.

Prema riječima brigadira Vragotuka, zamjenika predsjednika Savjeta za sukcesiju vojne imovine bivše SFRJ, predavanje je bili dobro prihvaćeno. "Sa stajališta problematike kojom se Centar bavi, takav međunarodni ugovor kao što je sukcesija bivše SFRJ za profesore Marshall centra je bio zanimljiv", kazao je brigadir Vragotuk i dodao kako je sudionike predavanja najviše zanimalo kakva sudbina očekuje vojno-industrijske kapacitete, kakvo je trenutačno stanje sukcesije i kako brzo se taj proces, ne baš lak i u pravilu dugotrajan, može privesti kraju.

Proslavljen dan Vojne kapelarije u SzOiDL Požega

U Središtu za obuku i doktrinu logistike Požega 27. lipnja svečano je proslavljen dan Vojne kapelarije sv. Ivan Krstitelj i 10. obljetnica Vojnog ordinarijata u RH.

Svečanosti su uz djelatnike Središta nazočili vojni ordinarij u RH mons. Juraj Jezerinac i generalni vikar mons. Josip Šantić. Misu je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac koji se okupljenim djelatnicima obratio riječima: "Sv. Ivan Krstitelj posjedovao je određene trajne vrijednosti koje su uvijek nadahnuće kako treba živjeti, molimo da Gospodin svima da njegovu snagu kako bismo mo-

gli živjeti prave vrijednosti". Za doprinos i potporu u radu Vojnog ordinarijata u vojnoj kapelariji Sv. Ivana Krstitelja mons. Juraj Jezerinac uručio je plakete, medalje, zahvalnice i pohvalnice djelatnicima koji su se posebno istaknuli. Brončanu plaketu je uručio zapovjedniku Središta brigadiru Aloju Tomaševiću, srebrne medalje pukovniku Antunu Mikiću i satniku Zlatku Vukoviću, a brončane medalje bojniku Vilku Paveliću, satniku Mirku Bošnjaku, satniku Antunu Mandiću i desetnici Mirni Kovačević.

OJI

ZAŠTITA i fleksibilnost ključne su riječi koje opisuju novo oklopno vozilo Gefas njemačke tvrtke Rheinmetall. Gefas je na neki način pionirsko vozilo koje, nadaju se konstruktori, uspješno udovoljava spomenutim kriterijima. Inače, Gefas je kratica od njemačkog Geschütztes Fahrzeug System, odnosno napredni sustav zaštitnog vozila.

Zamišljen je kao višenamjensko ophodno vozilo prikladno za pratinju konvoja, izviđanje, nadzor i slično. Kako je riječ o modularnom dizajnu može se jednostavno konfigurirati za razne vojne zadaće.

U razvoju uz Rheinmetall sudjeluju tvrtke MTU, ESW EXTEL SYSTEMS, RENK, STW, IBD i Timoney Technology. Vozilo je predviđeno za

Vozilo Gefas

prijevoz avionom (A400M i C-130 Hercules). Širina vozila je 2,55 m i po tom je u rangu kamiona tako da nema bojazni, kuda mogu standardni kamioni (što se tiče širine prometnice) može i Gefas u pratinji. Prikazana maketa ima pogonsku konfiguraciju 4x4, ali tvrtka navodi kako su izvedive i 6x6 te 8x8 inačice. Masa vozila je, zavisno od inačice, od 12,5 do 20 tona.

Konstrukcijski, Gefas se sastoji od osnovnog modula, motornog modula i potrebnog broja modula s osovama. Mehanička i funkcionalna sučelja među modulima su standarizirana i pojednostavljaju konstruiranje potrebne inačice. Upravljač i kočnice nemaju mehaničku već elektroničku vezu, a nad radom vozila bdiće mnoštvo elektroničkih sustava.

M. PETROVIĆ

Poletjeli indijski mornarički jednosjedi

NAKON sječanjskih prvih probnih letova novih indijskih mornaričkih borbenih aviona MiG-29KUB, potkraj lipnja na svoje prve probne letove krenuo je i prvi jednosjed MiG-29K. Zanimljivost te inačice je među ostalim i u tome što ima istu prednju sekциju trupa kao i dvosjedna inačica, ali je u prostoru stražnje kabine smješten dodatni spremnik za gorivo.

Indija je naručila 16 aviona MiG-29K/KUB kojima kani opremiti svoj nosač aviona INS Vikramaditya (nosi ime po legendarnom kralju iz indijske povijesti). Nosač aviona INS Vikramaditya je nekadašnji ruski laki nosač Admiral Gorškov (koji nije u operativnoj uporabi od 1994.), a tijekom 2004. između Rusije i Indije sklopljen je ugovor o prodaji Indiji. Vrijednost sklopljenog ugovora je 1,6 milijardi američkih dolara. Gotovo polovica tog iznosa (670 milijuna američkih dolara) pokriva remont i modernizaciju nosača aviona koji se

provode u Rusiji, dok druga polovica iznosa pokriva kupnju 16 aviona MiG-29K/KUB (Fulcrum D) i 10 protupodmorničkih helikoptera Kamov K-28. Indija je inicijalno naručila 16 aviona, 12 jednosjednih i četiri dvosjedne inačice, ali je nastavila pregovore s Rusijom oko moguće kupnje dodatnih 30 aviona.

Prvi produkcijski primjerici indijskog aviona MiG-29KUB trebali su biti isporučeni Indiji tijekom lipnja ove godine, dok se primopredaja nosača INS Vikramaditya očekuje tijekom 2008. Do studenoga ove godine Indiji bi trebalo biti isporučeno šest aviona MiG-29K/KUB, kojima će baza biti u Goai, gdje će provoditi daljnja letna testiranja i preobuku svog tehničkog i letačkog sastava. Ruski dizajneri MiG-a 29K/KUB navode kako je to definitivno avion nove generacije, koji ima digitalizirani "glass" kokpit, znatno snažniju pogonsku skupinu s dva motora

RD-33K treće serije, novi višemodni radar, veći dolet i mogućnost nošenja ruskog navodenog naoružanja nove generacije. Četiri indijska dvosjeda, koje će rabiti i za obuku, imat će poput jednosjeda punu operativnu sposobnost za borbenu djelovanja, a u odnosu na jednosjede razlikovat će se ponajviše kraćim doletom.

U Rusiji se nadaju kako će uspjeh ugovora oko indijskih mornaričkih MiG-ova pomoći na indijskom MRCA natječaju, na temelju kojega bi Rusija dobila narudžbu za čak 126 borbenih aviona MiG-35.

I. SKENDEROVIC

Novi iRobot

JEDNO od najdinamičnijih područja vojne tehnologije su robotizirana vozila, a ubrzani razvoj novih modela rezultira stalnim predstavljanjima sve boljih i učinkovitijih robota. Američka tvrtka iRobot predstavila je novu inačicu svojeg poznatog robova PackBotom označke 510 s novim kompletom za uklanjanje eksplozivnih naprava (EOD). Za upravljanje PackBot 510 rabi se novi kontroler u obliku igraće palice (game pod), a vrlo slični uredaje rabe se za igranje na računalima i igraćim konzolama.

Industrija igara je razvila brojne kvalitetne kontrolere i očito je njihovo iskustvo inspiriralo stručnjake iz iRobota da primijene brojna postojeća dostignuća iz ergonomije i

su-
čelja
čovjek-stroj
kako bi pojedno-
tavili upravljanje.
Osim novog upravljača i
sam je robot napredniji, brži je
30%, može podići veću masu, vući
veće objekte, a stisak hvatača je tri
puta jači u odnosu na ranije mode-
le. Razvijene su i nove naprednije
gusjenice koje omogućavaju bolju
pokretljivost, posebno po teškopro-
hodnom terenu. Dosad je dostavlje-
no više od 800 robova PackBot, naj-

više američkoj vojsci, a
rabe se diljem svij-
jeta.

Prvi komentari
vojnika o no-
vom konroleru
za upravljanje
robotom su vrlo
pozitivni. Svi is-
tiču jednostavnost
uporabe, a posebno
brzinu kojom su naučili
rabiti novi kontroler. Nai-
me, mnogi operateri često za
razonodu igraju videoigre i rabe
slične kontrolere, pa im je dotadaš-
nje igračko iskustvo (dosad smatra-
no neproduktivnim gubitkom vre-
mena) znatno pomoglo.

M. PETROVIĆ

USAF ubrzava modernizaciju A-10C

ZBOG iskustava stečenih proteklih godina u operacijama u Afganistanu i Iraku i povećanih potreba za tim tipom aviona, koji se u određenom trenutku smatrao zrelim za "umirovljenje", američko ratno zrakoplovstvo prije nekoliko godina pokrenulo je program modernizacije jurišnih aviona A-10. Tako je u sklopu Precision Engagement programa modernizacije početkom ove godine bila službeno predstavljena nova C inačica, A-10C Thunderbolt II. Navedenim programom modernizacije kani se produljiti i radni vijek aviona, isprva je bilo zamišljeno do 2020., a po sadašnjim planovima čak do 2028. godine. Proteklih nekoliko mjeseci Precision Engage-

ment program je doživio nekoliko dopuna koje se odnose na poboljšanje opreme što se ugrađuje u nove inačice Thunderbolta, ali se zbog potreba na terenu realizacija cijelog programa ubrzava odnosno skraćuje za devet mjeseci, pa je već započela isporuka prvih moderniziranih inačica. U sljedeće četiri godine trebala bi biti modernizirana kompletna flota aviona A-10, a troškovi programa modernizacije procjenjuju se na preko 420 milijuna američkih dolara.

Tri su ključne nove značajke koje se žele postići programom modernizacije, a to su: povećana ubočitost aviona pri napadu na protivničke ciljeve, znatno viša razina izdržljivosti u odnosu na protivničku paljbu te mogućnost djelovanja po protivničkim ciljevima s veće udaljenosti. U kabini aviona najveća poboljšanja provedena su ugradnjom dva velika višefunkcijska LCD prikaznika u boji, odnosno ugradnjom novog HOTAS (hands on throttle and stick), čime se željela pilotu olakšati preglednost situacije, posebice u zoni djelovanja, odnosno olakšati radno sučelje (pilot - avion) tako da svi bitni funkcionalni parametri za upravljanje avionom, senzorskim i oružnim sustavima budu nadohvat ruke pilotu, odnosno u sklopu HOTAS-a. Jedna od važnijih značajki modernizacije Thunderbolta je integriranje potpuno novog paketa senzorske opreme, što se posebice odnosi na ciljnički podvjesnik nove generacije (čime se među ostalim omogućava zahvat protivničkih ciljeva sa znatno veće udaljenosti bez žrtvovanja preciznosti), novi datalink sustav, novi komunikacijski sustav, te mogućnost nošenja projektila zrak-zrak i zrak-zemlja nove generacije.

I. SKENDEROVIC

Nova oprema za vojнике

AMERIČKA vojska nastoji osigurati najbolju dostupnu opremu za svoje vojnike, posebno one koji su raspoređeni u mirovne misije diljem svijeta. Zato ulažu mnogo novca u razvojne i istraživačke programe kojima je svrha ponuditi vojnicima postojeće, ali usavršene kategorije opreme te razviti sasvim novu i inovativnu.

Tako je početkom lipnja u Washingtonu održana izložba vojne opreme kako bi se javnost upoznala s posljednjim dostignućima. Prikazana je i oprema iz programa Land Warrior, riječ je o razvoju opreme za tzv. vojnika budućnosti.

Predstavljen je i novi tjelesni oklop, nova gotova hrana za terenske uvjete, novi sustav za dopremu

potrepština padobranima. Najveću je pozornost privukao program Land Warrior. Posljednju je inačicu predstavljao narednik američke kopnene vojske koji je na sebi nosio kompletну dostupnu opremu a na pušci M-4 je imao postavljenu raznovrsnu dodatnu opre-

mu, koja treba povećati preciznost i učinkovitost. Navedeno je kako sadašnja inačica ima oko 3,5 kilograma manju masu u odnosu na prošlu inačicu opreme, a svrha je masu još smanjiti te dodati nove mogućnosti i tehnologije.

Prikazan je i novi balistički zaštitni prsluk IOTV (više o njemu u HV 135) koji također nudi bolje značaj-

US Army

ke uz manju masu u osnosu na prijašnji model. Posjetitelji su mogli vidjeti opskrbu hranom izdvojenih postrojbi koje nemaju svoju kuhinju. Sustav je popularno nazvan "kuhinja u kutiji", a u osnovi je poseban paket s hranom za više vojnika koji ima mogućnost samozagrijavanja obroka.

M. PETROVIĆ

AMERIČKA ratna mornarica otkazala je narudžbu za gradnju trećeg ratnog broda za priobalnu borbu u klasi LCS (Littoral Combat Ship) odnosno drugog ratnog broda poludeplasmanske forme jednotrupca koji je trebala izgraditi tvrtka Lockheed Martin, navodeći kao razlog nemogućnost dogovora među strankama u odnosu prihvatljivih troškova i rizika novogradnje.

Tvrkti Lockheed Martin u lipnju 2006. dodijeljen je 198 milijuna dolara vrijedan ugovor za gradnju trećeg ratnog broda označe LCS 3, no svi radovi na programu su zaustav-

Opozvana narudžba trećeg LCS-a

ljeni sredinom siječnja ove godine na početnih 90 dana, kako bi se tvrtki i mornarici omogućilo ispitivanje rastućih troškova gradnje prvog broda LCS 1, imenovanog Freedom, i restrukturiranje ugovora. Tijekom ožujka mornarica je izjavila kako je moguće nastaviti zaustavljenje radova ukoliko će restrukturirani uvjeti ugovora biti dogovoren do sredine travnja, no zahtjev za promjenom finansijskog dijela ugovora u fiksni nije bio prihvatljiv tvrtki Lockheed Martin, nakon čega je narudžba otkazana. Taj postupak je udar na poslovanje brodogradilišta Bollinger koje je trebalo graditi treći brod u klasi i moguće sljedeće brodove, a u gradnji LCS 1 sudjelovalo je izgradnjom krmenog modula. Prema neimenovanim izvorima, sredstva predviđena za gradnju brodova LCS 5 i 6 prenamijenjena su za pokrivanje troškova nastalih tijekom gradnje prva dva broda, pa je predviđenih 220 milijuna dolara nedostatno za gradnju jednog broda. Predviđa se da će stvarni troškovi za pojedini brod narasti za više od 50 milijuna dolara preko 300 miliju-

na, predviđenih mornaričkim proračunom u 2006. godini. Trenutačno sva je pozornost usmjerena na planirane pokusne plovidbe LCS 1 broda Freedom i završetak radova na drugom brodu u klasi LCS 2 Independence, koji se gradi prema projektu tvrtke General Dynamics. U skladu s trenutačnim planovima, po završetku gradnje i ispitivanja bit će procijenjeni troškovi i mogućnosti oba broda, pa će biti izabran superorniji projekt prema kojem će biti izgrađeno oko 55 brodova. Iako je ugovor o gradnji broda Independence i LCS 4 s tvrtkom General Dynamics još uvijek na snazi, postoje opravdane sumnje kako bi moglo doći do restrukturiranja spomenutog ugovora ukoliko troškovi gradnje postanu neprihvatljivi, prema izjavama američke mornarice.

Freedom, prvi ratni brod za priobalnu borbu, porinut je u rujnu 2006., a u trećem kvartalu ove godine očekuje se početak operativne faze ispitivanja glavnih značajki platforme i ugrađenih brodskih sustava.

M. PTIĆ GRŽELJ

Pokusna plovidba korvete klase Sigma

KRI DIPONEGORO, prva od četiri nove korvete klase Sigma namijenjene indonezijskoj ratnoj mornarici, započela je seriju pokusnih plovidbi. Korveta je izgrađena u nizozemskom brodogradilištu Vlissingen-Ost tvrtke Schelde Naval Shipbuilding. Glavne značajke trupa korveta klase Sigma su duljina preko svega 90,7 metara, širina 13 metara, gaz 3,6 metara uz istisninu gotovo 1700 tona. Najveća brzina od 28 čvorova postiže se propulzijskim postrojenjem koje se sastoji od dva dizelska motora, svaki maksimalne snage 8910 kW koji pokreću dva propelera s promjenjivim usponom krila uz pasivnu stabilizaciju ljuljanja broda. Pri brzini krstarenja od 18 čvorova domet korveta je 3000 nautičkih milja, a moguće je smjestiti do 80 članova posade.

Naoružanje brodova sastoji se od glavnog pramčanog topa OTO Melara 76 mm, dva pomoćna topa kalibra 20 mm Vector G12, protuzrač-

nim projektilima MBDA Misstral TETRAL, protubrodskim projektilima MBDA Exocet MM40 block 2 te torpedima 3A 244S Mode II/MU 90 smještanjima u dva B515 lansera.

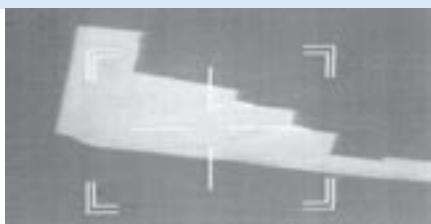
Pokusne plovidbe započele su početkom travnja ove godine, pa su u gotovo mjesec dana obuhvatila ispitivanja hidrodinamičkih i pomorskih značajki trupa odnosno platforme plovila te ispitivanja oružnih i senzornih sustava. U skladu s izjavama tvrtke, početna ispitivanja forme potvrdila su unaprijed predviđene performanse brzine broda, razine vibracija i buke. Primopredaja prve korvete u klasi predviđena je za srpanj, a trenutačno se završavanju poslovi opremanja druge korvete KRI Hasanuddin čije pokusne plovidbe započinju u rujnu, dok je primopredaja predviđena za studeni 2007.

Ugovor o gradnji prva dva broda dodijeljen je tvrtki Schelde Naval Shipbuilding u srpnju 2004., a na

snagu je stupio početkom 2005. godine. Narudžba za drugi par korveta potvrđena je u siječnju 2006., a njihova se primopredaja očekuje potkraj 2008. odnosno početkom 2009. Korvete su projektirane u svrhu patroliranja ekskluzivnom indonezijskom gospodarskom zonom i za provedbu protupiratskih zadaća u regiji, pa su prvi brodovi grđeni u skladu s projektnim konceptom SIGMA (Ship Integrated Geometrical Modularity Concept). SIGMA je zaštićeni projektni koncept tvrtke Schelde Naval Shipbuilding koji se temelji na širokoraspštranjenim standardima komercijalne brodogradnje i uporabi standardiziranih modula trupa broda.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVIM generacijama američkih Horneta, F/A-18-E/F Super Hornet Block II i EA-18G Growler, uskoro predstoji znatno poboljšanje ionako vrlo bogatog i naprednog senzorskog paketa. Naime, početkom srpnja američke tvrtke Boeing (proizvođač Horneta) i Lockheed Martin (Missiles and Fire Control division) potpisale su partnerski sporazum za razvoj i prilagodbu IRST (Infra-Red Search and Track) senzorskog sustava, odnosno njegovo integriranje na Hornete. Ovisno o uspjehu tog projekta, Boeing i Lockheed Martin se nadaju kako bi mogli sklopiti ugovor s američkom mornaricom koja bi mogla naručiti 150 IRST sustava, a vrijednost ugovora procjenjuje na oko 500 milijuna američkih dolara.

Američki Hornets dobivaju IRST

Taj bi senzorski paket koji bi činili IRST, AESA radar i ALR-67(v)3 digitalni receiver omogućio Super Hornetsima i Growlerima odgovor na većinu "zračnih prijetnji" u sljedećem dvadesetogodišnjem razdoblju.

Novi senzorski paket za Hornets na određen način može biti indikatorom zrele završne faze razvoja nove inačice AMRAAM-a, projektila zrak-zrak srednjeg dometa koji su se dosad oslanjali na poluaktivno radarsko navođenje. Nova inačica AMRAAM-a (AMRAAM NCADE - Network Centric Airborne Defense Element) imala bi prema tome novu IR glavu za navođenje, poput one na novoj generaciji američkih projektila kratkog dometa AIM-9X Sidewinder, odnosno Hornetsi bi time mogli adekvatno parirati ruskim projektilima R-27ER (AA-10). IRST senzori s jedne strane pilotima u zraku mogu služiti kao dodatni "par očiju", čime

se postiže bolja preglednost situacije u zraku, a s druge, znatno pripomažu njihovoj uvjetno rečeno nevidljivosti u zračnom boju. Naime, IRST senzorski paket omogućava pasivni način pretraživanja i praćenja ciljeva u zraku bez aktiviranja protivničkih RWR (Radar Warning Receiver) obrambenih senzorskih paketa na avionima. Boeing navodi kako bi se retrofit, odnosno integriranje IRST senzora na Hornet moglo obaviti bez zadiranja u strukturu letjelice, prilagodbom središnjeg podvjesnog spremnika za gorivo (na kojem bi bio i IRST senzor) i središnje podvjesne točke na avionu. Odgovor američke ratne mornarice očekuje se početkom iduće godine, a u slučaju zaključivanja ugovora isporuka prvih producijskih sustav očekuje se tijekom 2012. Uvođenje u operativnu uporabu bilo bi tijekom 2013. godine.

I. SKENDEROVIC

Satelitska komunikacija laserom

Satelići međusobno umreženi pomoću lasera mogli bi donijeti novu kvalitetu vojnim komunikacijskim sustavima i osigurati veliku propusnost i brzinu dostave podataka na globalnoj razini

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Ambiciozan razvojni program TSAT (transformacijski satelitski komunikacijski sustav) američkog ratnog zrakoplovstva nudi fantastičnu viziju budućnosti: vojni zapovjednici diljem zemaljske kugle gotovo trenutačno dijele širokopojasne podatke, zahvaljujući mreži utemeljenoj na internet protokolu čiji se promet u svemiru usmjerava pomoću laserski umreženih geosinkronih satelita. Program, kao i prijašnji vojni komunikacijski programi, umnogome ovisi o sazrijevanju potrebnih tehnologija i njihovom uvođenju u operativnu uporabu.

Tvrte Boeing i Lockheed Martin rade na razvoju, projektiranju i izradi TSAT svemirskog segmenta u sklopu programa vrijednog 514 milijuna USD ugovorenog s ratnim zrakoplovstvom u siječnju 2004. Golemi troškovi na ostalim razvojnim satelitskim programima ratnog zrakoplovstva uzrokovali su smanjivanje

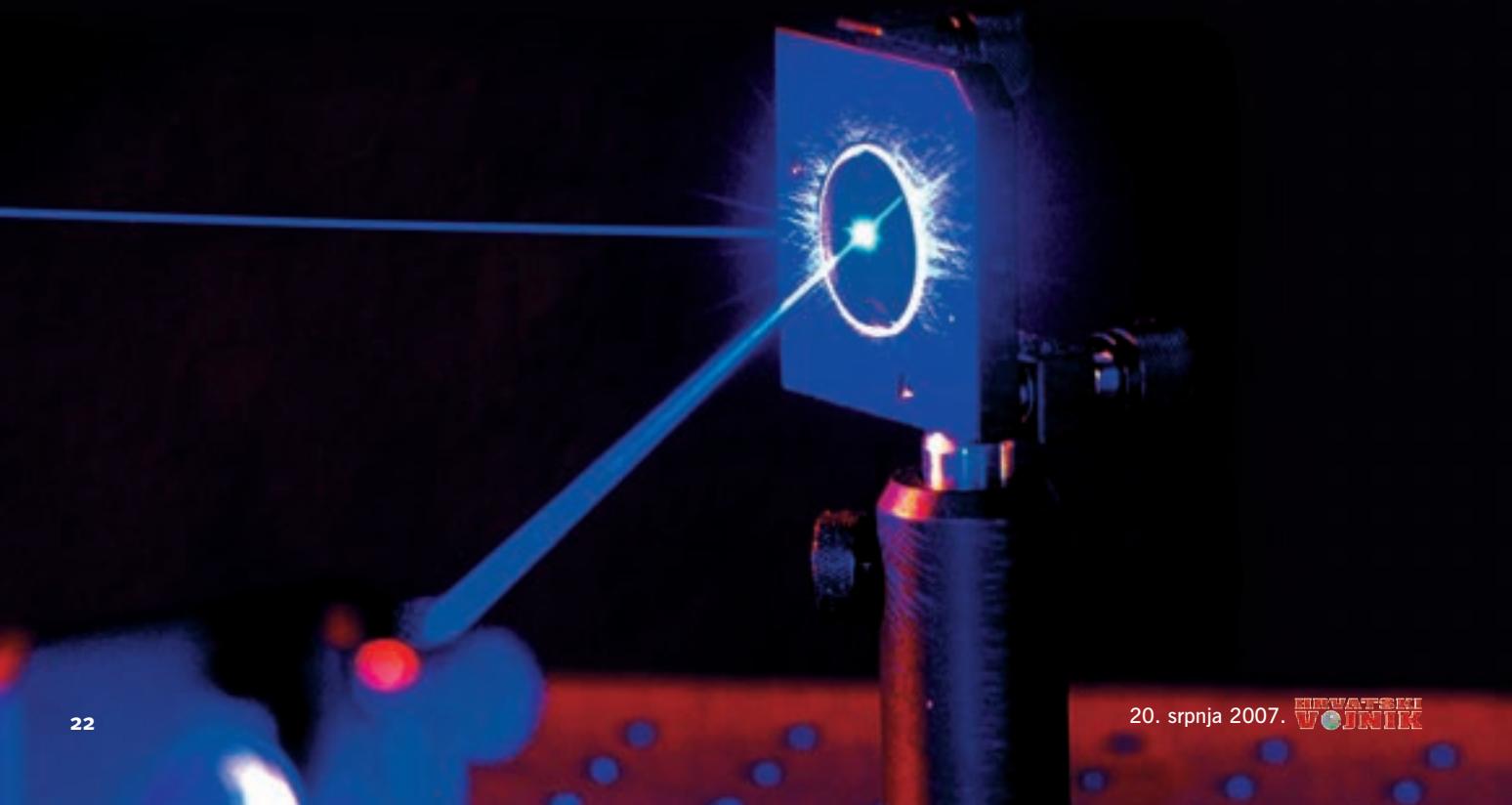
proračuna tijekom prethodne tri godine. To je rezultiralo smanjivanjem ambicija TSAT programa. Datum prvog lansiranja već je bio pomaknut s 2011. na 2014. godinu. Prošlog listopada stariji voditelji ratnog zrakoplovstva rangirali su program kao jedan s najvišim prioritetima u pogledu financiranja, ali je kongresni odbor za financiranje smanjio zahtjevana sredstva u fiskalnoj 2007. godini. Cijena za planiranu skupinu od pet satelita mogla bi dosegnuti između 16 i 18 milijardi USD.

Industrijski su timovi uspješno izveli laboratorijsku demonstraciju nekih ključnih TSAT podsustavnih tehnologija, kao što su laserski komunikacijski terminali i procesorski preusmjerivači, u svrhu smanjenja tehničkih rizika programa. Time se pokazalo kako se podatkovni paketi informacija velikom brzinom preusmjeravaju u orbiti uz pomoć laserskih linkova između dva satelita, a

isto tako i izvedivost laserskog širokopojasnog prijenosa podataka između satelita i letjelice (s posadom ili bez posade) na velikim visinama. Pitanje je samo - po kojoj cijeni?

Odluka ratnog zrakoplovstva od prije gotovo godinu dana za dvostrukim smanjenjem broja laserskih komunikacijskih terminala na inicijalnim Block I satelitima sa četiri na dva, te na četverostrukom smanjenju njihove procesorske propusnosti, omogućila je bitno smanjenje težine i složenosti prve svemirske letjelice koja bi se trebala lansirati. To je u skladu s novom svemirskom strategijom koja navodi postupno povećanje performansi i sposobnosti novih svemirskih letjelica što se lansiraju tijekom vremena u skladu s time kako koja od tehnologija sazrijeva za operativnu uporabu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Prodajni uspjesi ruskih tenkova

Zastoj u razvoju tenkova koji je nastao nakon raspada Sovjetskog Saveza najveća je prepreka većim izvoznim uspjesima njihovih ruskih proizvođača

Pripremio Tomo JANČEVIĆ

Unatoč tome što je nestanak Varšavskog ugovora a potom i raspad Sovjetskog Saveza ozbiljno uzdrmao tamošnju vojnu industriju, ruske su tvrtke uspjеле, uz dosta truda, očuvati proizvodnju tenkova i njihov izvoz. Uspješan izvoz tenkova započeo je još prije II. svjetskog rata (tenkovi T-26 i BT sudjelovali su u španjolskom građanskom ratu i komunističkoj revoluciji u Kini). Nakon II. svjetskog rata izvoz je doživio svoj neviđeni bum, jer je sovjetska vlast prodala ili naprsto darovala tisuće tenkova europskim, azijskim, afričkim i južnoameričkim državama. Jedini kontinenti na koje se sovjetski tenkovi nisu izvozili bili su Sjeverna Amerika i Australija.

Prvi val sovjetskog uspjeha ponajviše su činili proslavljeni tenkovi T-34, a uz njih se našlo i ponešto teških tenkova JS-2/3 te samovoz-

nih topova na tenkovskim podvozjima (Su-85, Su-100, ISU-122 i ISU-152). Još veći izvozni uspjeh ostvarili su tenkovi T-54/55 čiji je prođaja stranim kupcima krenula u drugoj polovici pedesetih godina prošlog stoljeća. Nakon njih došli su tenkovi T-62 čiji je izvoz bio znatno slabiji. Nova izvozna uspješnica bili su T-72, na kojima se i danas temelje suvremenih ruskih, ukrajinskih i kineskih tenkova.

Zapravo je T-72 bio prvi sovjetski tenk koji se proizvodio u dvije različite varijante: znatno naprednija za potrebe sovjetske vojske i posebno odabrane strane kupce i pojednostavljena verzija za sve ostale. Na taj način Sovjeti su željeli zaštiti svoje najnaprednije tenkove i neke njihove sustave (sustav za usmjeravanje paljbe, višeslojni oklop itd.) od očiju zapadnih špijuna koji su više-manje nesmetano djelovali u zemljama

"trećeg svijeta". Na taj su način, među ostalim, sovjetski generali željeli što duže održati vjerovanje da su tenkovi T-72 bolji nego što su u realnosti bili. S druge strane i "osironašeni" T-72 je bio prezauhtjevan za neke korisnike, posebno na području održavanja i obuke posade, naročito u odnosu na T-55 koji je bio neusporedivo tehnološki jednostavniji. To je bio jedan od glavnih razloga što je Sovjetski Savez odlučio nastaviti proizvodnju zastarjelih T-55. Kako bi se zadovoljile potrebe "nerazvijenih" kupaca T-55 je ostao u serijskoj proizvodnji sve do sredine osamdesetih godina prošlog stoljeća, a i nakon toga sovjetska je vojska u svojim skladištima imala dovoljno "pedeset petica" da zadovolji potrebe svih kupaca. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Potraga za Humveejevim nasljednikom

Iako njegov proizvođač tvrdi da u Humveeu još ima dovoljno snage, sve veći broj korisnika užurbano traži njegovu zamjenu

Pripremio Srećko RADOVIĆ

Dati kratku a istodobno sveobuhvatnu definiciju višenamjenskog terenskog vozila čini se nemogućom zadaćom. Još je teže napraviti takvo vozilo. Kad je sredinom sedamdesetih godina prošlog stoljeća američka vojska zaključila da je došlo vrijeme za smjenu legendarnog Jeepa, pokrenuta je potraga za njegovim nasljednikom. Prvi je prijedlog došao od poznatog talijanskog proizvođača superbrzih automobila Lamborghini koji je, u suradnji s tvrtkom MTI, razvio terensko vozilo Cheetah. Cheetah je bio najnaprednije terensko vozilo svoga vremena, s tijelom od fiberglasa, moćnim motorom od 5,9 litara i 180 konjskih snaga, trostupanjskim automatskim mjenjačem i dovoljno prostora za smještaj vozača i četiri vojnika s naoružanjem i opremom. Ispitivanja su pokazala da su jedini nedostaci bili smještaj motora u stražnji dio vozila i previsoka cijena (25 000 američkih dolara).

Usprkos neuspjehu, Cheetah je pokazao smjer razvoja suvremenih vojnih terenskih vozila. Na tim iskustvima 1979. američka je vojska objavila specifikaciju za High Mobility Multipurpose Wheeled Vehicle (HMMWV). Kao najbolje rješenje odabran je M998 tvrtke AM General, pa joj je 1985. dodijeljen ugovor za proizvodnju čak 55 000 HMMWV-a. Prvi serijski HMMWV, koji je tvrka preimenovala u Humvee, dovršen je 2. siječnja 1985. Od tada je Humvee osnovno vozilo američkih oružanih snaga, a postao je osnova i za razvoj civilnog SUV-a. Ironično je da je upravo taj uspjeh Humveeu postao i najveći neprijatelj, posebice njegova sveprisutnost. Njegova izvrsna konstrukcija bila je dobra osnova za razvoj svih mogućih inačica, od sanitetskog vozila do vozila za komunikaciju s golemom satelitskom antenom. Od 1989., kad su prvi put uporabljeni tijekom zauzimanja Paname, do danas, Hum-

veeji su rabljeni u svim vojnim (i humanitarnim) operacijama američkih oružanih snaga. Računajući i primjerke proizvedene za više od 40 stranih kupaca, do danas je proizvedeno više od 190 000 Humveea.

Humveeveja sveprisutnost počela je otkrivati i njegove slabosti, prije svega nepostojanje oklopne zaštite zbog čega je posada izložena djelovanju svih vrsta oružja, pa čak i lako streljačkog. U Iraku se pokazalo da je podjednak, ako ne i veći problem osjetljivost na eksplozivne naprave. Zbog toga je kao rješenje iz nužde na brzinu razvijeno nekoliko dodatnih oklopa. Postavljanje dodatnog oklopa donekle je povećalo zaštitu posade, ali i masu vozila za više od tonu i pol te znatno smanjilo pokretljivost i onemogućilo nošenje dodatnog tereta, između ostalog i naoružanja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Eurofighter Typhoon II spreman za operativnu uporabu

Razvijen kao čisti lovac, Typhoon II trenutačno prolazi kroz transformaciju koja će, po sadašnjim planovima, oko 2012., završiti stvaranjem suvremenog svenamjenskog aviona

Pripremio Dražen MILIĆ

Pošto su njemačko, talijansko, španjolsko i britansko ratno zrakoplovstvo napokon dobili svoje Eurofighter Typhoone II, nakon jednog od najdužih razvojnih projekata lovačkog aviona u povijesti, novi je naglasak dan njegovom osposobljavanju za nove zadaće. Kako je Typhoon II projektiran kao čisti lovac, to i nije tako jednostavna zadaća. Nakon što je iz suradnje četiriju država uspješno poroden Typhoon II i doveden do faze seirijske proizvodnje (uz kašnjenje od cijelog desetljeća) trebalo se suočiti s novim političkim odnosima u Europi i svijetu i novim sigurnosnim izazovima. Čisti lovački avion više nikom nije potreban, što znači da Typhoon II, kako bi opravdao uložena sredstva u razvoj i kupnju, u što kraćem vremenu mora postati višenamjenski avion sposoban podjednako dobro uništavati ciljeve u zraku i na zemlji.

Do kraja ožujka 2007. britansko ratno zrakoplovstvo dobilo je 26 jednosjeda Typhoon F.2 i 15 dvosjeda Typhoon T.1 kojima su opremili prve četiri postrojbe u Main Operating Base u bazi RAF Coningsby u Lincolnshireu. Njemačko ratno zrakoplovstvo (Luftwaffe) dobilo je 33 aviona i razmješteni su u postrojbu za preobuku Jagdgeschwader 73 (JG-73 - lovačka eskadrila 73) smještenu u Laageu te u prvu operativnu lovačku eskadrilu opremljenu Typhoonima II - JG-74 smješte-

nu u Neuburgu. U Italiji Typhoona II prvo su opremili 40 Stormo (eskadrila) u Grossettu. Do danas talijansko je ratno zrakoplovstvo dobilo 22 Typhoona II. Još manje, samo 17, dobilo je španjolsko ratno zrakoplovstvo koje je njima opremilo Ala.11 (11. eskadrila) smještenu u zrakoplovnoj bazi Moron.

Osim četiriju država koje su u razvoj Typhoona II uključene od samog početka, u pripremi je isporuka i prvi austrijski

trijskih primjeraka.

Prvi austrijski Typhoon II (od 18 naručenih) uspješno je obavio prvi let 21. ožujka ove godine. Avion je dovršen u EADS-ovom pogonu u Manchingu (Njemačka). Austrijska odluka da kupi Typhoone II i danas izaziva žestoke političke prepiske iako je cijeli program ušao u završnu fazu (isporka posljednjeg austrijskog Typhoona II planirana je za 2009.). Unatoč zahtjevima tamošnjeg ratnog zrakoplovstva austrijski socijal-demokrati i danas traže otkazivanje ugovora o kupnji, tvrdeći kako je on rezultat političke korupcije, preskup i nepotreban Austriji.

Svi dosad isporučeni Typhoni II došli su iz Tranche 1 serije, iako će

tiri države-kupci dobivaju različite avione dovršene u tri različita standarda. Svaki će kupac "u hodu" modernizirati svoje Typhoone II prvo po specifikaciji Block 1, potom Block 2 i Block 5. Na kraju će svi Typhoni II koji će još biti u operativnoj uporabi dosegnuti standard Blocka 5. Prvi kupac koji je dobio serijski proizveden Typhone II Block 5 (SS011) je španjolsko ratno zrakoplovstvom koje ga je preuzele 29. ožujka ove godine. Avion je na pravila tvrtka EADS CASA, a prvi je put poletio u prosincu 2006.

Svojim korisnicima Block 5 nudi potpune mogućnosti u zračnoj borbi i neke novne mogućnosti uništavanja ciljeva na zemlji.

Na toj drugoj sposobnosti inzistira britansko ratno zrakoplovstvo koje je pokrenuo i svoj vlastiti program osposobljavanja

Typhoona II za jurišne zadaće. U pogledu zračne borbe Block 5 nudi mogućnosti uporabe

analognе inačice vođenog projektila zrak-zrak malog dometa IRIS-T (vidi Hrvatski vojnik broj 139) koji će se uskoro naći u naoružanju četiri ratna zrakoplovstva, te mogućnost uporabe vođenog projektila zrak-zrak srednjeg dometa AIM-120B AMRAAM (vidi Hrvatski vojnik brojeve 133 i 141). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Suvremene fregate (II. dio)

Iako smo u prijašnjem tekstu naveli primjere fregata koje su projektirane kao višenamjenski ratni brodovi (klasa Al Riyadh i klasa Formidable), dio ratnih mornarica i dalje želi fregate koje će biti optimizirane za protupodmorničku borbu, osnovnu zadaću tijekom hladnoga rata. U posljednjih deset godina sve veći broj ratnih mornarica ili obnavlja svoje podmorničarske kapacitete ili ih formira. Zbog toga i sve veći broj država, posebno u Aziji, na tu prijetnju odgovara jačanjem protupodmorničkih snaga. Sastavni dio tih napora je kupnja suvremenih ratnih brodova prilagođenih protupodmorničkoj borbi.

Ratni brod prilagođen protupodmorničkoj borbi zahtijeva sasvim određene sustave i oružja te odgovarajući trup gdje će ih smjestiti. Sve to utječe na njegovu veličinu i cijenu. Osnovni sustav je moderan sonar (po mogućnosti niske frekvencije) koji može otkriti podmornice koje plove na većim dubinama i

udaljenostima. Poželjno je imati i pasivni tegljeni sonar koji znatno povećava mogućnosti otkrivanja podmornica, ali koji zahtijeva i znatan prostor za smještaj na krmi. Tu su i torpedni aparati te neizostavna letna paluba i hangar za bar jedan protupodmornički helikopter. Kako je praksa pokazala da, unatoč napretku tehnologije, jedan helikopter ne pruža mogućnost kontinuiranog djelovanja tijekom 24 sata, prava protupodmornička fregata mora imati hangar za smještaj dva helikoptera srednje veličine.

Kako je podmornica opasan protivnik, moraju se poduzeti i neke dodatne mjere. Osnovna je maksimalno smanjenje buke pogonskog sustava koji omogućava postizanje velikih brzina s minimalnim zvučnim potpisom, kako bi se otežalo otkrivanje broda pasivnim sonarima na podmornici. Potrebno smanjenje buke može se postići uporabom plinskih turbina i/ili električnih motora, zajedno s ekstenzivnom uporabom po-

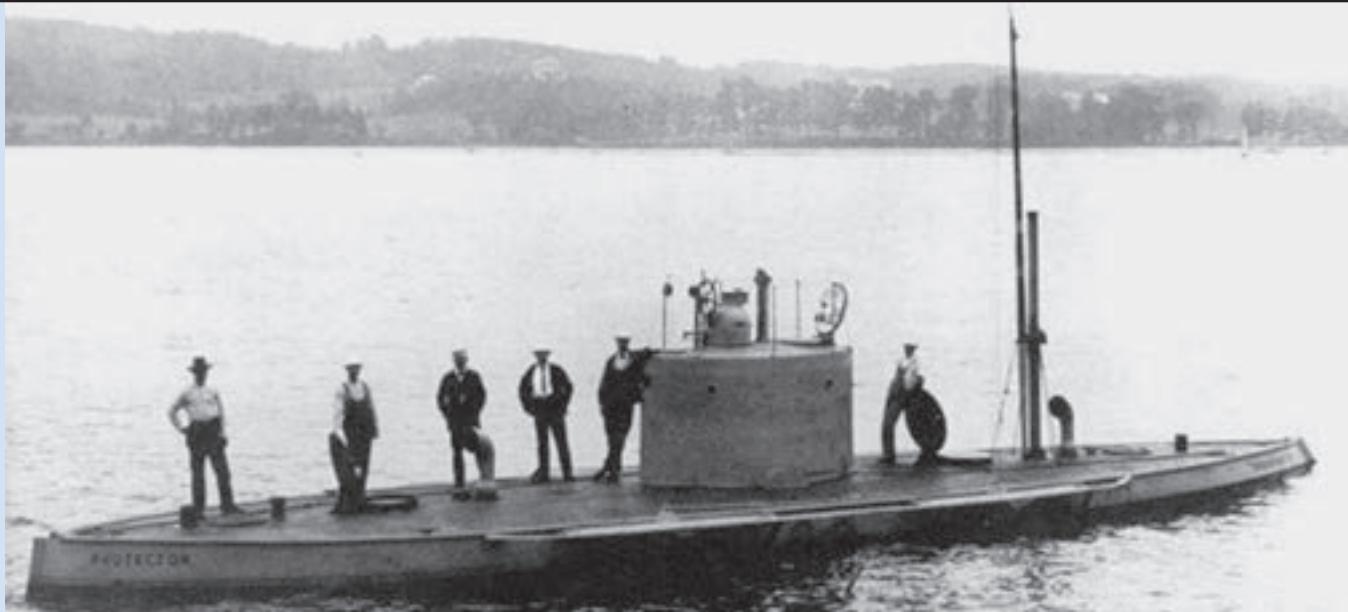
Kontinuirani rast cijena gradnje suvremenih fregata natjerao je ratne mornarice da potraže alternativna rješenja. Neki su kreнуli u smjeru gradnje više klase, dok drugi razmatraju mogućnost gradnje brodova koji će se moći prilagođavati zadaćama

Pripremio Tomislav JANJIĆ

sebnih rješenja kao što je elastično temeljenje motora i svih ostalih dijelova pogonskog sustava kao što su reduktori, crpke, transformatori itd.

Dobar primjer suvremenih fregata je francusko-talijanski program FREMM (francuska klasa Aquitaine i talijanska Bergamini) koje će imati posebnu inačicu namijenjenu protupodmorničkoj borbi što će uključivati sve navedeno, ali će dobiti i znatno veći raspon borbenih mogućnosti. Posebno je pitanje brzina, tim prije što talijanska ratna mornarica inzistira na mogućnosti postizanja što većih brzina u tihom režimu plovidbe. Taj zahtjev može se ostvariti jedino uporabom najsvremenijeg CODLAG (Combined Diesel/Electric And Gas turbine) pogonskog sustava. Dobra strana CODLAG-a je visoka ekonomičnost pri svim režimima plovidbe, a loša iznimno visoka cijena i složenost. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Konstruktorski napori Simona Lakea (II. dio)

Igor SPICIJARIĆ

sporuka podmornice Protector nije bio prvi susret Rusa s podmornicama. Njihova prva iskustva datiraju još od vremena Willhelma Bauera, a velik doprinos ruskoj podmorničarskoj povijesti dali su i domaći konstruktori. Još od 1865. godine ruska mornarica koristila se prvim podmornicama koje je konstruirao inženjer Aleksandrovski. Posebno upečatljiv trag u podmorničarskoj brodogradnji ostavio je poljski znanstvenik i konstruktor Stefan Drzewiecki koji je prema dostupnim podacima u zadnjem kvartalu XIX. stoljeća za rusku carsku mornaricu izgradio čak 52 podvodne plovne jedinice različitih tipova i namjena.

Ruska priča

Dolazak Protektora izazvao je razumljivo oduševljenje u ruskim mornaričkim krugovima. Novonabavljenoj podmornici promijenili su ime u Osetr. Nakon kompletiranja akumulatorskih baterija i nekoliko probnih plovidbi u kojima je Osetr besprijekorno funkcionirao, vlada je odlučila prebaciti podmornicu na Daleki istok u pomorsku bazu Vladivostok. Podmornica je ukrcana na posebno izgrađeni vagon koji je Transibirska željezničkom prugom

dugačkom 4500 km transportiran od Petrograda preko Sibira sve do dalekoistočne baze u Vladivostoku. Iako su s podmornice skinuli sve što se moglo skinuti kako bi smanjili osovinski pritisak, brojni mostovi su morali biti dodatno pojačani, a neki tuneli su se morali proširivati.

Oduševljenje Lakeovom podmornicom rezultiralo je potpisivanjem ugovora o izgradnji dalnjih pet poboljšanog tipa Osetr. U ime ruske vlade ugovor s Lakeom potpisao je kapetan Butakov koji je za Ruse kupio i Protectora. Četiri podmornice (Bijoč, Kefal, Paltus, Plotva) su u dijelovima izgrađene u SAD-u u brodogradilištu Newport News Shipbuilding, a zatim su dijelovi brodskim transportom prebačeni do Petrograda gdje su pod nadzorom Simona Lakea, njegovih asistenata i prve posade sastavljanje, provjeravane u arsenalu u Libauu, a zatim predavane na uporabu ruskoj carskoj mornarici. Peta podmornica iz te serije kompletirana je u SAD-u i zatim prebačena u Rusiju pod privremenim imenom Simon Lake X (kasnije je dobila ime Sig). Prve četiri su svoj operativni vijek provele u pomorskoj bazi Vladivostok, ali nisu borbeno djelovale protiv japanske mornarice. Rashodovane su i ot-

pisane tijekom 1913. godine. Peta podmornica Sig službovala je na Baltiku sve do 1915. godine, kad ju je vlastita posada potopila u arsenalu Libau pred nadirućim njemačkim snagama.

Zadovoljstvo podmornicama tipa Protector bilo je toliko da je ruski car Nikolaj II. na traženje mornaričkog vrha i vlade potpisao ugovor o izgradnji još četiri nove veće podmornice sposobne i za oceanske operacije. Ta klasa je dobila naziv Kaiman. Car je za njihovu izgradnju osigurao golemu zgradu u Petrogradu koju je 300 godina ranije sagradio car Petar Veliki. U toj zgradi-brodogradilištu sve četiri podmornica bile su građene istodobno. Kad su završene izravno su iz zgrade, sa svojih navoza porinute u rijeku Nevu.

Sve četiri podmornica tog tipa (Kaiman, Krokodil, Aligator i Dra-kon) izgrađene su od 1906. do 1908. godine. Tijekom I. svjetskog rata bile su aktivno uključene u borbenu djelovanja u Baltičkom moru, a potopljene su istoga dana, 25. veljače 1918. Potopile su ih vlastite posade u bazi Revel kako ne bi pale u ruke njemačkim snagama. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Günther Lütjens: Smrt na palubi Bismarcka

Za svoj doprinos zauzimanju Norveške Lütjens je dobio odličje Ritterkreuz. U pomorskim krugovima ugled mu je naglo porastao. Stekao je povjerenje Velikog admirala Raedera i dobio čin admirala. Njegov uspon bio je meteorski...

Hrvoje STRUKIĆ

Roden 25. svibnja 1889. u Wiesbadenu, Günther Lütjens je s osamnaest godina pristupio Školi Carske njemačke mornarice. Svoje prve godine na moru proveo je na lakoj krstarici SMS Freya, a kao mornarički zastavnik od 1908. se nalazio na bojnom brodu SMS Elsaß na kojem je plovio do 1910. Isti godine bio je promaknut u mornaričkog poručnika, a do 1913. plovi na oklopnom krstašu SMS König Wilhelm. Dobivši čin natporučnika, postao je zapovjednikom torpednih čamaca. Do kraja "Velikog rata" vodio ih je u brzim napadima duž Flamanske obale do Dunkerquea. Još tijekom rata, 1917. postao je kapetan-poručnik.

Poslije rata, od 1918. do 1921. radio je kao časnik u brodskoj prevozničkoj agenciji, a onda se opet kao zapovjednik vratio novom preustroju njemačke mornarice. Do 1925. godine bio je u 3. flotili torpednih čamaca, a 1. travnja 1926. dobio je čin kapetana korvete i bio promaknut u zapovjednika flote. Poslije pet godina Lütjens je dobio čin kapetana fregate, a zatim je 1933. promaknut u kapetana mornarice i primio zapovjedništvo lake krstarice Karlsruhe kojom je zapovjedao 1934. i 1935. Doista visoke funkcije daroviti časnik počeo je obnašati od 24. rujna 1935.: postao je načelnikom stožera Pomorske grupe

sjever u Wilhelmshavenu. Ubrzo je postavljen za novog načelnika časnicičkog odjeljenja mornaričkog stožera (Marinepersonalamt) u Berlinu. U isto vrijeme, 1937., dobio je čin kontraadmirala i u skladu s ranijim iskustvom postao vođom Torpedo-doboota (Führer der Torpedo-doboote) koje je vodio do početka II. svjetskog rata.

Njemačka je 1939. ušla u novi rat, a s njom i promaknuti viceadmiral Lütjens koji je do travnja 1940. bio zapovjednik izvidničkih snaga (Befehlshaber der Aufklärungsstreitkräfte), potom zamjenik načelnika Flote, a 8. srpnja 1940. postao je i

načelnikom Flote (Floottenchef). Zamjenio je admirala Wilhelma tijekom njemačkog napada na Norvešku. Kao zapovjednik bojnih krstaša Scharnhorsta i Gneisenaua (koji su se zbog velike brzine često određivali kao bojni brodovi) sudjelovao je u boju s britanskim bojnim krstašem Renown. Za svoj doprinos zauzimanju skandinavske zemlje dobio je odličje Višteški križ (Ritterkreuz).

U pomorskim krugovima ugled mu je naglo porastao. Stekao je povjerenje Velikog admirala Ericha Raedera i dobio čin admirala. Njegov uspon je bio meteorski. U zimi 1941. godine amiral je započeo dvomjesečnu operaciju

Berlin, krstarički rat u sjevernom Atlantiku. Njegovi su bojni brodovi krstaši Scharnhorst i Gneisenau potopili ili zarobili 22 broda prije ožujka i povratka u Brest.

Poslije uspjeha Lütjensovih bojnih krstaša, u proljeće 1941. Nijemci su namjeravali glavninom flote krenuti u snažnu ofenzivu protiv britanskog prometovanja u sjevernom Atlantiku. Tu operaciju nazvanu Rheinübung trebali su voditi bojni brod Bismarck i teška krstarica Prinz Eugen, kojima su se kasnije trebali pridružiti bojni brodovi krstaši Scharnhorst i Gneisenau.

Bismarck i Prinz Eugen isplovili su 18. svibnja 1941. iz Gdinje pod

zapovjedništvom načelnika flote admirala Günthera Lütjensa.

Za taj pokret Britanci su uspjeli saznati, a njihovi izvidnički zrakoplovi su ih otkrili 21. svibnja u fjordu Kors. Grupa Hood koju su činili bojni brod Prince of Wales i šest razarača upućena je iz Scapa Flowa prema Islandu, a Domovinska flota (Home Fleet), pojačana nošačem zrakoplova Victorious i bojnim brodom Rodney, čekala je spremna u istoj luci.

Kad su britanski zrakoplovi primijetili ispoljavanje njemačkih brodova Domovinska flota koju su činili jedan bojni brod, bojni krstaš, nosač zrakoplova, četiri krstarice i sedam razarača pod zapovjedništvom britanskog admirala Johna Toveya ispoljila je prema Islandu. Patrolirajući u Danskom zaljevu britanske su krstarice, prvo Suffolk radarom, a zatim i Norfolk vizualno otkrile navečer 23. svibnja njemačku grupu brodova. Grupa Hood, sa zapovjednikom admiralom Lancelotom Ernestom Hollandom, udaljena oko 300 milja, krenula je prema njemačkim brodovima. Uslijedila je noć sa snježnom olujom, britanske krstarice su izgubile kontakt s protivničkom flotom, pa su u ranim noćnim satima 24. svibnja Britanci plovili iza njemačkih brodova što je taktički bilo vrlo nezgodno. Iako u potpuno nepovoljnem položaju, Holland je započeo topovsku paljbu na Prinz Eugen. Oba njemačka broda odgovorila su

Bismarckova prva plovida bila je i posljedna

paljbom i Hood je bio pogoden već drugim plotunom i to u skladište streljiva. Brod je eksplodirao u 6 sati i za četiri minute je potonuo zajedno sa zapovjednikom i 1422 člana posade, samo su se trojica spasila.

U ovome sukobu i Bismarcku je oštećen tank za gorivo, pa je Lütjens odlučio otploviti u luku San Nazer, ostavljajući za sobom trag naftne. Kako bi prikrio odvajanje Prinza Eugena stupio je u kraći topnički boj s britanskim krstaricama. Zapovjednik divizijuna krstarica britanski admirал Frederick Woke-Walker nastavio je izvješćivati o oštećenjima i putu Bismarcka, tako da je britanski Admiralitet u bitku poslao sve snage: eskadru "H" iz Gibraltar te brodove iz pravnje konvoja na Atlantiku. Nešto poslije poноći 25. svibnja eskadrila s devet torpednih zrakoplova s nosača Vic-

torious u pravnji lovaca i u vrlo teškim meteorološkim uvjetima napala je Bismarck, ali bez većeg učinka. Poslije još jednog kraćeg boja s krstaricama, Lütjens je nastavio ploviti prema Brestu ne znajući da su britanski brodovi izgubili trag. No, poslije 31 sata stalnog traganja, oštećeni njemački brod je ipak primijećen. Zrakoplovi s britanskog nosača Ark Royal krenuli su u napad, ali su greškom i zbog slabe vidljivosti napali vlastitu krstaricu Sheffield iako bez posljedica. Krstarica je u 17 sati i 40 minuta ugledala Bismarck i nastavila navoditi britanske zrakoplove u napad.

Drugi napad britanskih torpednih zrakoplova počeo je u valovima. Od 13 izbačenih torpeda dva su pogodila i oštetila propelere i kormila Bismarcka. U noći je i britanski 4. divizijun s pet razarača izveo torpedni napad, a ujutro 27. svibnja 1941. britanski admiral Tovey sustigao je teško oštećeni Bismarck. Bojni brodovi King George V i Rodney otvorili su na njega paljbu s udaljenosti od 24 km, na koju je Bismarck odgovorio. Boj je trajao do 10 sati i 15 minuta. Britanski brodovi nisu bili pogodeni, a Bismarck, koji je pogodilo najmanje osam torpeda i mnogo teških granata pretvorio se u goruću ruševinu, koju je napolijetku s dva torpeda potopila britanska krstarica Dorsetshire. Od 2300 članova posade spasilo se samo 110, a poginuo je i zapovjednik broda njemački admiral Günther Lütjens. ■

Admiralov imenjak

Poslije rata admiral Günther Lütjens bio je posebno priznat, bez mrlje u svojoj mornaričkoj karijeri. U studenom 1938. bio je jedan od trojice vodećih časnika koji su pismeno protestirali protiv zločinačkog nacističkog progona Židova u Njemačkoj.

Po admiralu je dobio ime i njemački razarač Zerstörer FGS Lütjens, klase Lütjens, koji je postao operativan 1969. Riječ je o primjerku izvornog američkog tipa razarača Ch. Adams, opremljenog raketnim naoružanjem i opremom za protupodmorničku i protuzračnu obranu. Brod je umirovljen 2003.

John Maddox Roberts: "SPQR I - Kraljev gambit", Fraktura, Zaprešić, 2007.

SPQR, jedna od najpoznatijih kratica svih vremena, znači "Senat i rimski narod" i nadnaslov je fascinantne serije krimića iz staroga Rima, iz posljednjih dana Republike. Prva knjiga u nizu je "Kraljev gambit", u kojoj glavni junak Decije Ceciliije Metel Mlađi, detektiv amater, razotkriva ubojstva i spletke iza kojih se krije urota pogubna za opstanak Rima. Jedan od najzanimljivijih i najboljih autora povijesnih misterija je Amerikanac John Maddox Roberts. Ovaj pisac zanimljive biografije bio je pripadnik Zelenih beretki u Vjetnamskom ratu, a romane počinje objavljivati 1977. godine. Spisateljsku karijeru počeo je pišući znanstvenu fantastiku i fantastiku, a tek 1989. objavljuje prvi roman iz serije SPQR "Kraljev gambit", koji je bio u užem izboru za najprestižniju nagradu za kriminalistički roman Edgard Award. U međuvremenu Jonh Maddox Roberts je napisao i objavio još deset romana koji se događaju u istom povijesnom razdoblju, a zadnji od njih "Under Vesuvius" izšao je ove godine. Osim krimića iz staroga Rima, objavljuje i seriju krimića o suvremenom detektivu s mnogo autobiografskih elemenata. Dosad je objavio više od četrdeset romana.

Roberts na fascinantan način, s obiljem povijesne istine, opisuje stvarni život u starome Rimu, vješto ispreplećući stvarne povijesne osobe (Gaj Julije Cezar, Pompej, Ciceron) s izmišljenima. Osim zanimljivih i napetih zapleta, Robertsove knjige izvrstan su izvor povijesnih informacija i vjeran prikaz života tadašnjeg "centra svijeta", posebno onih detalja koji se rijetko spominju u povijesnim udžbenicima. Roman "Kraljev gambit" istinska je zabava za sve ljubitelje povijesti, krimića, ali prije svega izvrsna, napeta štiva. Ova prva knjiga u briljantnu prijevodu Ivane Maslac najavljuje jednu od najpopularnijih serija povijesnih romana.

Mirela MENGES

FILMOTeka

4 mjeseca, 3 tjedna i 2 dana

najbolji film prvog Vukovarskog filmskog festivala

- rumunjska drama
- distributer: Discovery film
- režija, scenarij i produkcija: Cristian Mungiu
- gl. glumci: Anamaria Marinca (Otilia),

Laura Vasiliu (Gabita), Vlad Ivanov (Domnu' Bebe)

Nezaboravni vikend prvog Vukovarskog filmskog festivala je iza nas. Na lijepom noćnom Dunavu družili smo se do dugo u noć, a nade organizatora kako će Vukovarci prihvati ovakav projekt u potpunosti su ostvarene. Budući da program nije imao natjecateljsko obilježje, dopustit će si luksuz i proglašiti "vlastitog" pobjednika. Prema mom mišljenju *4 mjeseca, 3 tjedna i 2 dana* najbolje je svjetsko ostvarenje, ne samo tekuće nego i protekle tri godine. Riječ je o ovogodišnjem Canneskom pobjedniku, koji, zanimljivo, u francusku kinodistribuciju kreće tek najesen, tako da ga u hrvatskim kinima ne trebamo previše brzo očekivati. Naslov filma odnosi se na vrijeme nasilno prekinute trudnoće izveden na ilegalni način u Chauseeskovoj Rumunjskoj 1988. godine. Priča je fokusirana na mladu studenticu iz provincije Otiliju koja pomaže svojoj cimerici. U svega jedno poslijepodne Otilija će proživjeti više teških trenutaka nego većina studenata s onu stranu "željezne zavjese" tijekom cijelog studija... Ne želim vas zavaravati. Nije riječ o lijepom filmu. Težak je, pomaže zastrašujući i sigurno se poslije njega nećete dobro osjećati. Ali iza sljedećih tvrdnji potpuno odgovorno stojim: Cristian Mungiu ime je koje vrijeđi zapamtiti. Potpuna besprijeckornost u režiji lako bi se mogla tumačiti na bilo kojoj filmskoj akademiji. Dugo se na našem podneblju nije pojavila tako jaka redateljska ruka. Povrh navedenog, zanimljivo je primijetiti kako je to tek početak većeg Mungiuova projekta nazvanog *Priče iz zlatnih vremena*. Riječ je o njegovom subjektivnom viđenju povijesti komunističke vladavine ispričanom kroz "urbane priče". Pomoću tog projekta Mungiu namjerava pričati o vremenu komunističke vladavine, nesretnom vremenu u kojemu su se ljudi morali pretvarati da žive normalnim životom. Ako će nastaviti u ovom smjeru, možda nam Rumunjska podari novoga Tarkovskog, a možda i Kusturica već jednom padne u davno zasluženi zaborav.

Leon RIZMAUL

Na čemu si ti?

Hoću sad i odmah! - tako kriči razmaženi suvremeni egoist, ne samo dijete nego i odrastao čovjek, pod jakim utjecajem reklamnog terora. Ne znam što hoću, ali želim to odmah! - glasila je krilatica buntovne šezdesetosmaške generacije koja je gurnuta u prve redove kampanje za dublje ukorjenjivanje sex-drugs&n'r mentaliteta u zemljama kršćanskog Zapada. Bilo je to vrijeme početka moderne javne i medijske inaugracije "novog čovjeka", oslobođena "tradicionalnih" i "srednjovjekovnih" potreba duha i duše, koje su kao "nameti opterećivali čovječanstvo" u "usponu prema novoj paradigmi" 21. stoljeća. Danas, još uvijek na pragu toga famoznog "novog milenija", pokazuje se da nikakve nove ponude "duhovnog tržišta" - koje su redovito bili high-tech recepti za poticanje tjelesne ugode - nisu uspjeli zacijeliti temeljnu čovjekovu težnju za dubljim, za onostranim. Zato je nekima u duhovnoj dezorientiranosti, npr. u Njemačkoj, navodno draži Dalaj Lama nego njihov sunarodnjak Benedikt XVI. A problem je zapravo u tome što nikad u svojem životu gušajući medijske "otrovne bombone" nisu čuli da se, kako je opisano u biblijskom Starom zavjetu koji nikad nisu pričitali, Bog i danas očituje čovjeku kao putnik koji traži gostoprivrstvo. Onome koji ga prima, On uzvraća iznad svakoga očekivanja. To je potvrđeno i u novozavjetnoj zgodi Isusova posjeta sesnama njegova prijatelja Lazara Marti i Mariji. No, tu je i jedna novost - ljubav i poštovanje prema gostima ne smije biti na uštrbu domaćinovih duhovnih potreba. Valja ostati u ravnoteži Martina posluživanja i Marijina slušanja Isusove poruke. Primiti Isusa u goste - u liku prijatelja, rodbine, turista, prosjaka... - ne znači samo učiniti tjelesno djelo milosrđa, nego nam je prigoda za duhovnu komunikaciju i evandeoski navještaj. Jer nije Bogu potrebno da mu nešto učinimo. Njegova najdublja želja je da nam prenese ono što jedino može u punini ispuniti našu unutarnju glad, koju je veliki Augustin izrazio nemirom našega srca dok se ne smiri u Bogu. A kao moćno sredstvo na putu do toga cilja Isus je istaknuo - molitvu. Poglavitno molitvu Ocu. Istaknuo je i ustrajnost u molitvi. Evandela su puna primjera za to. Nakon što nam je Krist dao najljepšu i najvažniju molitvu, nema više ničega što bi nas ograničavalo da se Bogu utječemo kao sviome Ocu. Važno je samo naći ravnotežu između akcije i kontemplacije. Ne podleći zamci iskrivljene istočnjačke nirvane ili fatalizma, ali ni podvali zapadnjačkog aktivizma, u kojemu čovjek, ne znajući više ni gdje je, ni što je, ni na čemu je, poseže za drogom da životu vrati smisao. Spas je u ravnoteži na tradiciji benediktinskog pravila molitve i rada.

Andelko KAĆUNKO

22. srpnja 1933.

Prvi let zrakoplovom oko svijeta

Početkom 20. stoljeća razne tehničke inovacije, a posebno izum zrakoplova, pokazale su da se oko svijeta najbrže može zračnim putem. Sklonost pustolovinama i izdašne nagrade poticale su mnoge na obaranje rekorda. Kao u svim natjecanjima uvijek je bilo važno stići prvi. Prvi čovjek koji je sam u zrakoplovu okružio svijet zvao se **Wiley Post**. On je 22. srpnja 1933., poslije sedam dana i 19 sati sletio na isti aerodrom leteći neprestano u smjeru istoka. Wiley Post je bio iznimno sposoban avijatičar, ali i cijenjen izumitelj. Prvi je uspio letjeti stratosferom na visini od 15 kilometara, a za tu svrhu si je sam napravio primitivno astronautsko odijelo s bocama tekućeg kisika. Poslije njega mnogi su letjeli visoko i brzo, ali prvi je uvijek ostao prvi. Naposljeku, na najbrži je način okružio ovu u svemirskim razmjerima beznačajnu kuglicu sovjetski astronaut **Juriј Gagarin**. Letio je na visini od 300 kilometara, a trebalo mu je svega 108 minuta. U iščekivanju ljudskog svaldavanja kretanja brzinom svjetlosti to je zasad najbrži način.

23. srpnja 1952.

Vojni udar u Egiptu

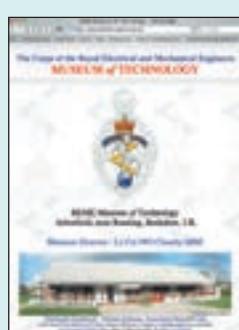
Udruženje slobodnih časnika 23. srpnja 1952. u vojnem udaru preuzeo je vlast u svoje ruke, svrgnuvši zakonitog vladara kralja **Faruka**. Veliko nezadovoljstvo kraljevom vladavinom, izraženo u svim slojevima društva, iskoristila je skupina časnika i na nezakonit način ukinula monarhiju u **Egiptu**. Nezadovoljstvo je bilo uzrokovano prije svega velikim egipatskim neuspjesima u prvom **Izraelsko-arapskom ratu**, ali i društvo je bilo na klimativnogama zbog velike korupcije i lošeg upravljanja državom. Kad je kralj Faruk abdicirao, vlast je preuzeo general **Muhamad Nagib**, no ubrzo se pokazalo da je on samo figura. Stvarnu vlast imao je **Gamal Abdal Naser** koji je do 1954. vladao iz sjene, a zatim, smijenivši Nagiba, preuzeo vlast proglašivši se egipatskim premijerom. U prvim godinama Naserove vlasti u potpunosti je ukinuta monarhija, provedena je agrarna reforma, a korumpiranim političarima je sudjelovalo. Naser je krenuo sasvim novim političkim smjerom, želeći osloboditi zemlju od velikog francuskog i engleskog utjecaja. Proglasio je novi ustav, prema kojem je Egipat postao socijalistička arapska država. Kao i drugi socijalistički vlastodršci na vlasti je ostao sve do smrti 1970. godine.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://www.rememuseum.org.uk>

ako nije vojni muzej s prepoznatljivim, uobičajenim izlošcima, britanski muzej smješten nedaleko **Readinga** svakako je jedan od poznatijih takve vrste u Europi. Riječ je o muzeju posvećenom **logistici** i premda tijekom ljeta nije otvoren za građanstvo, njegov postav dobrim se dijelom može razgledati i na internetu. Premda nije razvikan i slavan poput ostalih, mahom londonskih muzeja posvećenih vojski, **REME (Royal Electrical and Mechanical Engineers)** muzej u **Arborfieldu** doista ima svoje prepoznatljivosti koje već desetljećima oduševljavaju posjetitelje. Zanimljivo, osim bogate zbirke eksponata iz britanske vojne povijesti i iznimno vrijedne knjižnice koja se može pretraživati i internetom, muzej posjetiteljima nudi na razgledavanje i izloške iz novije povijesti. Štoviše, neki od tih izložaka itekako su uporabljivi, baš poput **Shermana ARV Mk III** koji je svoje posljednje sate rada u operativi proveo na **Kosovu**. Ljubitelje povijesti oduševit će dokumentacija i fotoizložba iz vremena britanske nazočnosti u **Indiji**, dok će štovatelji miltarije biti vrlo zadovoljni izložbom doniranih medalja.

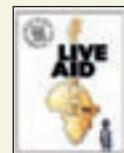
Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Glasoviti *Live Aid* koncerti za gladne u Etiopiji održani su:

- A 1981. godine
- B 1985. godine
- C 1990. godine

2. Organizator *Live Aida* bio je rocker:

- A Bono Vox
- B Bob Geldof
- C Bruce Springsteen

3. Osim u Londonu, *Live Aid* koncert održan je i u:

- A Los Angelesu
- B Parizu
- C Philadelphiji

4. Slična *Live Adu*, serija koncerata održana 2005. zvala se:

- A Live 8
- B Live for Livin'
- C Live for Africa

5. Nedavno održane koncerete *Live Earth* inicirao je političar:

- A Bill Clinton
- B Al Gore
- C Tony Blair

IDEJA

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustosijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIC number: 1558340, NATO CAGE CCQAB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr